

20 jaar! vakblad voor
informatieprofessionals

01

Verschuivingen in
het informatiedomein

4 werktrends

02

Nieuwe generatie
ip'ers

30 onder 30

03

Kennis
online bijspijkeren

MOOCs

04

Nuttige met
het aangename
verenigen

**Vrijwilligers-
werk**

Werkspecial

Uitdagingen op
de arbeidsmarkt

KBenP

meer waarde uit informatie

ADVIES

APPS

BUSINESS
INTELLIGENCE

CONTENT

SEARCH

TALENT

ZAAKGERICHT
WERKEN

FAIRPOINT

GO OPLEIDINGEN

SMARTSHORE

UITGEVERIJ IP

De KBenP Groep helpt u uw informatievoorziening op een hoger plan te brengen en voortdurend verder te verbeteren.

KBenP doet dit door te inspireren, te innoveren en praktisch bruikbare en succesvolle resultaten op te leveren.

KBenP werkt vanuit gedegen vakken, ervaring en competenties. Alle facetten van informatievoorziening, -management en -beheer zijn ons vak.

KBenP levert waar voor geld. Onze cultuur is no-nonsense: afspraak is afspraak.

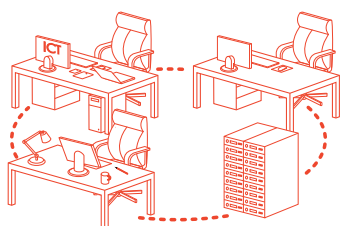

2016 06

8 Veranderende arbeidsmarktperspectieven

Hoe staat de arbeidsmarkt voor informatieprofessionals ervoor? IP peilde de meningen in de wereld van werving, selectie en detachering.

14 Erwin la Roi 4 werktrends

Welke werktrends spelen er momenteel in ons vakgebied? Erwin la Roi signaleert er vier, waaronder verschillende mismatches.

20 30 onder 30

IP presenteert voor de tweede keer de '30 onder 30'-lijst. Het overzicht laat zien waar de nieuwe generatie professionals in het brede veld van informatie en erfgoed werkt.

25 Vincent Janssen Antropologielesje voor managers

Organisatieculturen kunnen een flinke uitdaging zijn. Het boek *De Corporate Tribe* biedt managers handvaten om de eigen organisatiecultuur te veranderen. Hoe? Met exotische lessen uit de antropologie.

REDACTIONEEL

Aan het werk

De vakantieoffers staan weer op zolder en je Outlook barst uit haar voegen. Wordt het weer tijd om aan de slag te gaan? Dan is deze IP-special over werk het uitgelezen moment om eens reflecteren over de arbeidsmarkt. De loopbanen in de informatiewereld beloven spannende richtingen uit te gaan. De continue veranderingen in de kenniseconomie zijn voelbaar in de arbeidsmarkt, zo blijkt uit het artikel van Erwin la Roi over de werktrends in onze sector. Het is aan de informatieprofessional om mee te bewegen met deze ontwikkelingen.

Hoe? Onder andere door je bewust te zijn van je identiteit als informatieprofessional. Op welke manier wil je bekend komen te staan in je werk? Of bij je collega's? Tom van Oeffelt legt het belang van deze professionele identiteit uit. De manier waarop werkgevers zich profileren is eveneens noemenswaardig. Hoe organisaties, zoals universiteitsbibliotheken, bijvoorbeeld omgaan met LinkedIn maakt Isabel Rapattone ons duidelijk.

Maar het bijhouden van een LinkedIn-pagina is niet genoeg. Een andere manier waarop informatieprofessionals en organisaties de veranderingen bij kunnen benen is het volgen van een MOOC. Peter Becker spijkt onze kennis hierover bij en geeft praktische tips. En voor wie nieuwsgierig is naar waar de nieuwe generatie informatieprofessionals werkt: in de bijdrage '30 onder 30' stellen ze zich voor.

Veranderingen op de werkvloer en de arbeidsmarkt zijn onvermijdelijk, maar kansen zijn er in overvloed. Van vrijwilligerswerk tot het faciliteren van een eventuele Nexit: de informatieprofessional heeft voorlopig zijn handen vol.

Vincent Janssen
redactie@informatieprofessional.nl

26

Isabel Rapattone

LinkedIn als goudmijn

LinkedIn wordt mondjesmaat ingezet door bibliotheken en archieven. Een gemiste kans, want deze netwerktool is niet alleen een goudmijn voor nieuwe werknemers maar ook een pr-instrument.

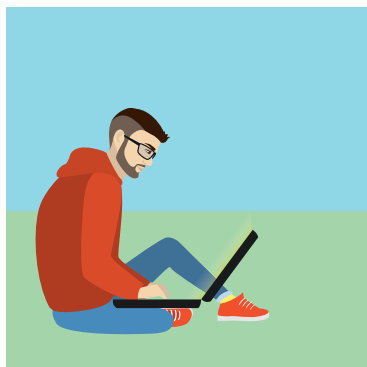

28

Peter Becker

Kennis bijspijkeren met MOOCs

Informatieprofessionals kunnen hun vakkennis updaten met MOOCs (Massive Open Online Courses). Peter Becker zette er een aantal op een rij.

30

Vrijwilligerswerk: het nuttige met het aangename verenigen

Naast je dagelijkse baan je in een heel andere beroepswereld onderdompelen als vrijwilliger. Heel verfrissend, zeggen twee ervaringsdeskundigen.

COLOFON

IP is samen met InformatieProfessional.nl het onafhankelijke platform voor de informatiespecialist van vandaag en morgen. De lezers werken in de informatie-, bibliotheek-, archief- en erfgoedwereld.

ISSN: 1385-5328

IP is een uitgave (20ste jaargang) van Uitgeverij IP, Charlotte van Pallandtlaan 18, 2772 TR Voorburg, tel. 06-44 09 19 85, www.informatieprofessional.nl

redactieadres

IP, Charlotte van Pallandtlaan 18, 2772 TR Voorburg, tel. 06-44 09 19 85, e-mail redactie@informatieprofessional.nl.

uitgever

Peter van Gorsel.

redactie

Maarten Brinkerink, Alice Doek, Wilbert Helmus, Frank Huysmans, Vincent Janssen, Alice de Jong, Evelien de Jonge, Andrea Langendoen, Leen Liefsoens, Edwin Mijnsbergen, Paul Nieuwenhuysen, Ronald de Nijs (eindredacteur), Matthijs van Otegem, Eric Sieverts en Daniël de Vette.

vormgeving

Eric van den Berg, egfvdberg@upcmail.nl, Tom van Staveren, graphicisland@upcmail.nl.

medewerkers aan dit nummer

Peter Becker, Geert-Jan van Bussel, Erwin la Roi, Niall MacKellar, Isabel Rapattone en Raymond Snijders. Beeld omslag: studiostoks

abonnementen

Voor abonnementsprijzen en andere informatie zie InformatieProfessional.nl.

advertentieverkoop

Voor informatie over adverteren in blad of op de site: Joop Slor bij Recent op 020-3308998.

Het verlenen van toestemming tot publicatie in dit tijdschrift strekt zich tevens uit tot het in enigerlei vorm elektronisch beschikbaar stellen.

RUBRIEKEN

06 Nieuws

12 Q&A Tom van Oeffelt

13 Wisselcolumn Vincent Janssen

34 Column Geert-Jan van Bussel

36 Juridische kwesties Werkgeversauteursrecht op onderwijsmateriaal

37 IPlingo Notificatiestress

38 Lifehacking Een geMIXte presentatie

39 Column Frank Huysmans

Wat zijn de werkcritieken van Wilfred de Bruijn, bibliothecaris bij Fondation Custodia in Parijs? Je leest het op pagina 35

Het volgende nummer van IP verschijnt 6 oktober. Bijdragen voor dit nummer zijn welkom tot 19 september.

GO opleidingen

Cursusagenda september 2016

01/09	INHOUDELIJK TOEGANKELIJK MAKEN VAN INFORMATIE	GAAT ZEKER DOOR
07/09	RECORDSMANAGEMENT & ELEKTRONISCH ARCHIVEREN	GAAT ZEKER DOOR
07/09	PRESENTEREN	GAAT ZEKER DOOR
08/09	DIGITALISEREN VAN DE INFORMATIEVOORZIENING	
09/09	DATA-ARCHITECTUUR EN DATAMANAGEMENT	GAAT ZEKER DOOR
09/09	INTRODUCTIE SHAREPOINT	
13/09	DIGITALISEREN VAN ERFGOED	GAAT ZEKER DOOR
14/09	BUSINESS CASE MANAGEMENT	GAAT ZEKER DOOR
16/09	SHAREPOINT & CONTENTMANAGEMENT	GAAT ZEKER DOOR
16/09	SHAREPOINT & RECORDSMANAGEMENT	
16/09	FUNCTIONEEL BEHEER	
19/09	BASISOPLEIDING BIBLIOTHEEK EN MEDIATHEEK	NIEUW
19/09	INFOGRAPHICS MAKEN	
20/09	ZAAKGERICHT WERKEN	GAAT ZEKER DOOR
20/09	AUDITING VOOR INFORMATIEDIENSTVERLENING	VOL
23/09	INTERNET SECURITY	NIEUW
26/09	INFORMATIEDIENSTVERLENING & ICT	NIEUW
30/09	FOTOCOLLECTIES BEHEREN EN TOEGANKELIJK MAKEN	
30/09	TMLO	

Pratende muren

Dat is nog eens binnengaan in een kantoor. ESI Design maakte onlangs van een saaie kantoorlobby een heuse kunstinstallatie. Wie het gebouw Terrell Place in hartje Washington DC binnengaat ziet muren die met behulp van bewegingssensoren tot leven komen. Afhankelijk van het moment van de dag wordt op de LED-schermen een van drie scènes geprojecteerd. De eerste scène, 'Seasons', is een ode aan Washingtons geliefde kersenbloesems, compleet met fladderende vlinders en dwarrelende bloem-

blaadjes. 'Color Play' toont patronen die aan vuurwerk doen denken en die reageren op langslowende bezoekers. En 'Cityscape' laat Washingtons beroemde gebouwen en standbeelden zien. En alsof dat niet genoeg is, zijn de bewegende beelden op sommige plekken ook van geluid voorzien. Om de multimedia-ervaring nog sterker te maken. Ook fijn: de grote ramen van de lobby bieden passanten goed uitzicht op de bewegende beelden. Zo wordt voor iedereen de ochtend wat mooier. <

Beeld: ESI Design

Veranderende arbeidsmarktperspectieven

Hoe staat de arbeidsmarkt voor informatieprofessionals ervoor? IP peilde de meningen in de wereld van werving, selectie en detachering. 'De scheidslijn tussen de informatiewereld en de business en/of IT wordt steeds kleiner.'

Door: de redactie

De groei van het aantal vacatures in het brede informatie-domein is volgens Anco ten Boekel van detacheringsbureau KBenP Talent in 2013 weer ingezet en eind van dat jaar echt op gang gekomen. De toename heeft doorgezet in de daaropvolgende jaren. De groei zit volgens hem met name in functies waarin informatieprofessionals zich bezighouden met bijvoorbeeld taxonomieën en metadataschema's. 'Die ontwikkeling heeft te maken met de toenemende vraag naar specialisten in plaats van generalisten. Daarnaast zien we dat de scheidslijn tussen de informatiewereld en de business en/of IT steeds kleiner wordt; we detacheren dan ook steeds meer medewerkers die op deze scheidslijn actief zijn,' aldus Ten Boekel.

Erwin la Roi van Hatch, werving & selectie van informatie- en kennisprofessionals, is gematigd optimistisch: 'Ja, het groeit. Maar niet in alle segmenten.' Bij de – lokale – overheid ziet hij dat er nog steeds veel behoefte is aan ondersteuning bij digitalisering van de werkprocessen. Op de plekken waar de 'oude' DIV-afdeling nog vaak zit, wordt de juiste kennis echter niet meer gevonden. En wordt vervolgens ingehuurd bij detacherings- en adviesbureaus. Vaste invulling is volgens La Roi meestal geen optie.

Advocatuur maakt inhaalslag

Ook signaleert La Roi dat de advocatuur bezig is met een inhaalslag op het vlak van kennismanagement (hier meestal 'knowhow' genoemd). 'Die inhaalslag heeft een impuls gekregen vanuit de klantvraag van advocatenkantoren om bij de kennis van de kantoren te mogen. En die wordt nu snel ingevuld met behulp van clientportals, waarmee de klant bij zijn eigen projectinformatie kan, maar ook bij marktinformatie, jurisprudentie, wetskennis en nieuwsattenderingen.' Eenzelfde ontwikkeling ziet Cora Weijsenfeld, die zich bij Ingressus bezighoudt met werving, selectie en detachering, bij de Hoge Raad en de gerechtsbibliotheken, waar een Kennisplein ontwikkeld wordt.

Gaat het om vacatures binnen de financiële sector, dan is La Roi wat somberder: de banengroei staat hier al jaren op een erg laag pitje en hij ziet voorals-

nog geen verbetering. Webshops daarentegen bieden wel weer veel kansen. 'Maar dat is nog zo prematuur, dat vooral IT'ers zich met moeite bezighouden met metadatering en toegankelijkheid. De webwereld heeft over het algemeen geen kennis van de kwaliteiten van een informatieprofessional.'

GGZ onder vuur

Cora Weijsenfeld is minder enthousiast over de arbeidsmarkt. 'Wij hebben vanuit Ingressus een aantal uitzendingen per jaar bij onze klanten in hbo-, wetenschappelijke en kunst(historische) bibliotheken, de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en ziekenhuisbibliotheken. Ik zie hier echter vooral de vaste banen verdwijnen. En er komt niets voor in de plaats. Je kunt dus stellen dat het aantal vacatures afneemt.' Weijsenfeld signaleert bij haar klanten vooral een vraag naar tijdelijke vervanging van eigen medewerkers. 'Met name bij de GGZ-instellingen hebben de informatiespecialisten het moeilijk. Bij iedere bezuinigingsronde wordt gedacht dat medewerkers toch ook wel zelf hun informatie bij elkaar kunnen zoeken. We ondersteunen de informatiespecialisten in het formuleren van hun meerwaarde voor de organisatie.'

Veelgevraagde competenties

De gevraagde competenties verschillen per functie, zegt Ten Boekel. 'Overall kan je zeggen: communicatief en assertief.' Ook La Roi noemt communicatief als een van de veelgevraagde competenties. Maar ook: adaptievermogen, resultaatgerichtheid en een ondernemende houding. 'En weliswaar niet echt een competentie: kennis van digitalisering van werkprocessen/informatisering.' Ten Boekel noemt dit 'digital minded'. Weijsenfeld ervaart dat er van informatiespecialisten een steeds breder profiel gevraagd wordt. 'Frontoffice en backoffice worden vaak gecombineerd en een proactieve opstelling is noodzakelijk. Ook lijkt kennis van de inhoud (de oude vakreferent!) weer belangrijker te worden.'

ZZP'ers

Anco ten Boekel ziet sinds 2012 een sterke toename in het aantal zzp'ers die KBenP Talent plaatst bij zijn opdrachtgevers. Hij spreekt van een toename van meer dan 100%, en een die over alle sectoren heen gaat. 'Het betreft in de meerderheid van de gevallen senior professionals, vaak in een projectleidersrol als interim manager of verandermanager op ons vakgebied.' Erwin la Roi ziet daarentegen

'De toekomst voor informatieprofessionals is er een van het doorbreken van grenzen'

een lichte toename. 'Maar zzp'er worden (ik spreek liever van een "zelfstandige professional") is meestal niet vanuit een luxepositie,' constateert La Roi. 'Informatieprofessionals hebben over het algemeen geen ondernemend DNA. Omdat orde en structuur een belangrijke component van hun werk uitmaakt, is ondernemen bijna het tegenovergestelde: risico en onzekerheid over wat er komen gaat. Dus bij een ontslag en langere tijd geen werk kunnen vinden, is het aanpakken van kort, projectmatig werken een reële optie geworden. Dat zie je het meest terug bij DIV-functies. Maar voor diegenen die zich daar wel comfortabel bij voelen (eigen opdrachten binnenhalen!) is mijn advies: zeker doen.' Cora Weijzenfeld ziet vooral in aanpalende sectoren als het museale veld en in marketing en communicatie het aantal zzp'ers groeien. Evenals Erwin la Roi stelt ook Weijzenfeld dat informatiespecialisten hier vaak niet ondernemend genoeg voor zijn.

Afschaffing VAR

Door de afschaffing van de Verklaring arbeidsrelatie (VAR) voor zzp'ers is er afgelopen mei voor werkgevers wel wat veranderd. Vroeger werkte je als zzp'er vaak op basis van een VAR-verklaring. Met een geldige VAR toonde je aan dat

er geen sprake was van een vaste dienstbetrekking tussen jou en de opdrachtgever. 'Door het wegvallen van de VAR ligt de bewijslast dat het niet om een verkapt dienstverband gaat nu bij de werkgever,' zegt Cora Weijzenfeld. Dit maakt het voor detachingsbureaus onaan-trekkelijker om voor een zzp'er te bemiddelen. Het inhuren van personeel op detachingsbasis via een uitzendorganisatie is een alternatief voor het inhuren van een zzp'er.'

Ten Boekel vindt dat er met de modelcontracten die door de Belastingdienst als alternatief voor VAR ter beschikking zijn gesteld, 'over het algemeen goed te werken is. We zijn met alle zzp'ers reeds volledig over op de nieuwe contracten.'

'Concurrentie' uit andere sectoren

Op de vraag of informatieprofessionals meer collega's uit an-

dere sectoren hebben gekregen, antwoordt Ten Boekel: 'Het vakgebied waarin informatieprofessionals zich bewegen is binnen veel organisaties steeds meer gedecentraliseerd en richting IT en de business geschoven. Hierdoor concurreren IT- en business-gerelateerde professionals steeds meer met informatieprofessionals.'

Ook La Roi ziet 'beduidend meer "concurrentie" uit andere sectoren. Kijk maar eens naar de traineeships die diverse detachingsbureaus aanbieden. Daar komen slimme academisch opgeleide starters als vliegen op de stroop op af. Die snappen snel het probleem dat de klant heeft, zijn over het algemeen erg communicatief en zijn gewend om projectmatig te werken.' En de informatievervaardigheden dan? 'Die krijgen ze in een aantal scholingssessies prima bijgespijkerd,' zegt La Roi. Deze nieuwe instroom aan

medewerkers is volgens hem de meest vernieuwende impuls van de afgelopen paar jaar voor het informatievak.

Ten Boekel vult aan: 'De toekomst voor informatieprofessionals is er volgens mij ook een van het doorbreken van grenzen. Informatieprofessionals spelen steeds meer een rol in organisatie overschrijdende ketens. Hierbij zorgen zij voor optimalisatie van de informatiehuishouding binnen de gehele keten. Bijvoorbeeld van de producent tot aan de supermarkt en de klanten van de supermarkt.'

La Roi benadrukt dat er voor informatieprofessionals zeker nog een toekomst is. 'Maar die toekomst is diffuser en minder goed te definiëren. Informatieprofessionals zijn op meer plekken benodigd in de organisatie, veelal "in de business", dus bij de klant, en minder op een vaste afdeling.'

<

Terugblik 5 jaar Prissma Pitch

Afgelopen juni organiseerde Prissma, een subvereniging van de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals (KNVI), voor het zesde achtereenvolgende jaar een pitch. Zo wil zij innovatieve ideeën van zowel studenten als professionals een boost geven. Hoe is het de eerdere jury- en publiekswinnaars vergaan? Een rondgang langs een paar oud-winnaars.

Door: de redactie

Marc Barteling won in 2011 de juryprijs met het concept 'Why I love this book', een gelijknamige website waar lezers en schrijvers hun boekentip geven in video's van één minuut. Barteling is alweer 5,5 jaar met zijn site bezig. 'Whyilovethisbook.com telt inmiddels meer dan 1000 boekentipvideo's, die al meer dan 600.000 keer bekeken zijn. 'De video's staan niet alleen op onze website en social media-kanalen, maar worden ook veel doorgeplaatst door uitgevers, auteurs en media,' aldus Barteling.

Ook de mensen achter DIME, in 2013 jurywinnaar, zijn nog steeds actief. 'Wij willen iedereen inzage en controle geven over hun persoonlijke data, én er geld mee laten verdienen,' licht Mariska van Bohemen het concept toe. Samen met haar twee partners heeft ze – met dank aan het prijzengeld – een proof of concept laten bouwen. Vervolgens hebben ze na een geslaagde crowdfunding een bètaversie van het systeem laten ontwikkelen. 'Inmiddels staat de bètaversie. Nu zijn we druk bezig om het concept ver-

der onder de aandacht te brengen, zodat zoveel mogelijk mensen zich bij ons aanmelden.'

Tirza Martens en Kiki Eireiner werken eveneens druk aan de toekomst van Soundlexie. Het idee voor een app die de juiste schrijfwijzen van woorden toont op basis van spraakherkenning, werd in 2014 beloond met zowel de jury- als de publieksprijs. 'Het gaat langzaam, maar de app (inmiddels omgedoopt tot Say What?) komt eraan,' verzekert Martens.

Een aantal stappen verder zijn vader en zoon De Jong. Ze wonnen in 2015 de juryprijs met BOLAS. 'Met BOLAS beschikken projectdeelnemers over de discovery tool "Laelaps" en een referentiesysteem. Daarnaast kunnen ze de ge-

raadpleegde bronnen bewaren en delen met anderen,' vertelt Jaap de Jong. Zoon Thomas vult aan: 'We hebben meerdere prijzen en subsidies gekregen (Mediawijzer.net, VOGIN-fonds). In Utrecht hebben we nu ons eigen kantoor en het team is uitgebreid naar zeven mensen. Volgend jaar wordt BOLAS aan zo'n 25 scholen aangeboden.'

Leerzame tijd

Weer anders verliep het met Bieview, een navigatie-app waarmee boeken in openbare bibliotheken toegankelijk worden gemaakt voor slechtzienden. Dit idee won in 2015 niet alleen de Prissma-publieksprijs maar ook de publieksprijs van de KNVI Young Talent-verkiezing. 'We kwamen in contact met verschillende partijen,' vertelt Lowie van Eck, student aan de opleiding Informatiedienstverlening en -management en een van bedenkers van Bieview. 'Uiteindelijk zijn we nu in gesprek met de Koninklijke Bibliotheek (KB).' Hij hoopt dat de KB het idee voor de app op een of andere manier kan realiseren. 'We hebben nooit als doel

gehad om een winstgevend idee neer te zetten. Eerder zagen we het als onze rol om als studenten de informatiespecialisten wakker te schudden. Dit is in mijn ogen gelukt. Bovendien was het een zeer leerzame ervaring.'

Ook Sander Meilink spreekt van een leerzame tijd. Samen met een paar medestudenten won hij in 2012 de Prissma-publieksprijs met de app Restcept. 'Als je in de supermarkt staat zie je met behulp van de app wat er thuis nog in de koelkast aanwezig is. Vervolgens worden passende recepten met deze "restjes" gegeven, plus eventueel nog ontbrekende ingrediënten. Het doel was om met app voedselverspilling tegen te gaan.' Een hoogst actueel onderwerp, waar ook al andere partijen mee bezig bleken te zijn. 'Een concurrent heeft in zijn bestaande receptenapp een vergelijkbare functionaliteit ingebouwd, terwijl wij nog bezig waren met onderzoek, netwerken, pitchen en ontwikkelen,' vertelt Meilink. De studenten besloten er vervolgens geen tijd meer in te steken.

'Meedoen aan de pitch was een zeer leerzame ervaring'

Ondernemen

'Je denkt vaak: dat doen we wel even,' zegt Mariska van Bohemen van DIME, 'maar zo werkt ondernemen niet. Het vergt veel discipline en doorzettingsvermogen.' Dat het uitrollen van een concept de bedenkers voor uitdagingen stelt, beamen ook vader en zoon De Jong. 'Het was voor ons een grote uitdaging om de onderwijsmarkt binnen te komen. Je hebt te maken met veel commissies, besturen en besluitvormingsprocessen. Maar ben je eenmaal binnen, dan zit je goed.' En er was een meevaller: het product BOLAS sloeg snel aan bij zowel

gebruikers als afnemers en partners.

Internationaal

Geld verdienen in het boekenvak is erg lastig, weet Marc Barteling inmiddels. 'Behoudende branche versus moderne media, en teruglopende omzetten versus investeren in de toekomst,' aldus de man achter Whyilovethisbook.com. Toch is hij erin geslaagd om aan dit concept verdienmodellen te koppelen. Een ervan is om uitgevers te laten betalen voor het maken van de eenminuut filmpjes van hun auteurs. 'Daarnaast zijn we bezig met het ontwikkelen van een nieuw product: Book&Club. Dit zijn verdiepende korte video's voor leesclubs, opgenomen met de auteur.' Barteling zit boordevol ideeën: hij wil zich niet alleen meer beperken tot boekenvideo's maar het aanbod uitbreiden. 'En we willen nog steeds internationaal doorbreken,' aldus Barteling. Ook bij Jaap en Thomas de Jong valt het woord 'internationaal'. 'Dit schooljaar zetten we BOLAS breed uit in het onderwijs binnen Nederland. Vervolgens willen we doorgroeien naar het buitenland.' <

Winnaars Prisma Pitch 2016

Op 16 juni jl. werden vijf ideeën gepitcht. Een vakjury overhandigde het prijzengeld van 2500 euro, beschikbaar gesteld door Stichting GO Fonds, aan Robbin Reijnen. Reijnen is mede-oprichter van de startup BKSY, een app waarmee je boeken uit je eigen boekenkast met iedereen kunt delen. Ook kreeg deze jurywinnaar een oorkonde met de KNVI Innovation Award 2016. De publieksprijs ging naar UCOOK. Dit idee voor een kookvlogplatform werd bedacht door een drietal studenten van de Hogeschool van Amsterdam (Media, Informatie en Communicatie / MIC). Met het prijzengeld van 2500 euro, eveneens gesponsord door Stichting GO Fonds, kunnen zij hun platform verder uitwerken.

Duurzaam loopbaanmanagement

Een beroep dat in ieder geval niet zal verdwijnen door toenemende robotisering is dat van de loopbaanprofessional: die functie wordt namelijk steeds belangrijker volgens prof. dr. Judith Semeijn, bijzonder hoogleraar Loopbaanmanagement bij de Open Universiteit. Tijdens haar inaugurele rede in juni besprak ze de ontwikkelingen, uitdagingen en kansen voor loopbaanmanagement en HRM.

Door: Vincent Janssen

In haar redevoering, getiteld 'Loopbanen op weg naar duurzaamheid; over paden, hobbels en gidsen', stelt Judith Semeijn dat de veranderende arbeidsmarkt een modern loopbaanmanagement vereist. Volgens Semeijn kunnen mensen zo efficiënter en duurzamer ingezet worden. Duurzaam loopbaanmanagement zou zich moeten toespitsen op de inzetbaarheid, het werkvermogen en vooral de vitaliteit van de werknemer. De orator is er echter van overtuigd dat het hedendaagse loopbaanmanagement te veel aanstuurt op interne mobilisatie, terwijl steeds meer loopbanen zich in meer dan één organisatie afspelen.

Volgens Semeijn staat loopbaanmanagement tevens niet hoog genoeg in het vaandel van de meeste organisaties. Loopbaanactiviteiten zijn vaak nog een ondergeschoven kindje in het HRM-beleid. Zo blijkt in de praktijk dat opleidingen vooral exclusief voor de leidinggevendenden zijn. Momenteel staan nog de 'klassieke organisatiedoelstellingen centraal' en wordt er te weinig gewerkt aan duurzame loopbaantrajecten voor alle werknemers, aldus Semeijn. Het is aan de loopbaanprofessional om de duurzaamheidsslag

Foto: Open Universiteit

te maken. In haar angst voor robotisering benadrukt Semeijn meermalen het belang van het menselijke gezicht van de loopbaanprofessional: 'Om menselijke duurzaamheid na te streven, hebben we ook duurzame menselijkheid nodig'.

Voorlopig is er nog weinig te zeggen over wat de precieze effecten van een duurzaam loopbaanmanagement zijn. Het gebrek aan onderzoek zal verholpen moeten worden door de nieuw ingestelde leerstoel die Judith Semeijn zal gaan bekleeden bij de OU.

De inaugurele rede is te lezen op tinyurl.com/jjv4sfm. <

'Steeds meer loopbanen spelen zich in meer dan één organisatie af'

Q&A

Tom van Oeffelt is onderzoeker en projectleider in het lectoraat 'Ecologie van leren' aan Aeres Hogeschool Wageningen. Hij werkt mee aan onderzoek naar 'professionele identiteit': hoe wil je gekend en herkend worden in je werk? Ook is hij docent aan de bachelor- en masteropleiding van deze hogeschool. Op 11 november opent Van Oeffelt het KNVI Jaarcongres met een keynote.

Je hebt meegewerkt aan een onderzoek over professionele identiteit, waar het boek 'Je binnenste buiten' uit voortgekomen is. Wat houdt het onderzoek in?

'We hebben literatuuronderzoek gedaan en professionals geïnterviewd. Door de uitkomsten met elkaar te vergelijken zijn we tot een definitie en een model van professionele identiteit (PI) gekomen, die in literatuur en de praktijk geankerd zijn.'

Wat versta je onder professionele identiteit?

'Professionele identiteit (zie ook www.professioneleidentiteit.nl) gaat in mijn ogen om hoe je gekend en herkend wil worden in je werk. Het gaat ook om de kleur die jij geeft aan je werk, terwijl je in verbinding staat met je collega's. In onze groep definiëren we het tegenwoordig zo: "datgene wat je onvervreemdbaar je kleur geeft en de verbinding vormt tussen wie je bent, het werk dat je doet en de context waarin je dat vormgeeft".'

Waarom is het belangrijk om aandacht te hebben voor professionele identiteit?

Uit onderzoek, en ik merk dat ook zelf, blijkt dat professionals met een sterke professionele identiteit stevig in hun schoenen staan. Ze zijn veerkrachtiger, zijn beter in staat zichzelf te sturen, ze hebben meer wijsheid in die zin dat ze soepeler kunnen bijdragen aan het welzijn van collega's en ze doen dat waar ze goed in willen zijn beter (excellentie). En juist in tijden waar vele beroepen aan verandering onderhevig zijn is het van grote waarde om stevigheid in jezelf te vinden. Vivian Greene zegt het heel mooi: "Life isn't about waiting for the storm to pass, but about learning to dance in the rain".'

Hoe kunnen mensen zelf op zoek gaan naar die professionele identiteit?

'Ja, dat is een goede vraag. Je professionele identiteit ligt niet zo voor het oprapen. Het verkennen van de verschillende aspecten uit ons model en het verbinden van de uitkomsten met elkaar is volgens ons een goede manier om te starten, zeker als je dat met een aantal professionele vrienden doet. Want identiteit is een sociaal ding. Je bent wie je bent vanwege andere mensen en daarom is het goed om met anderen je professionele identiteit te verkennen.'

Je doet ook onderzoek naar groepen professionals en hoe die hun 'professionele frames' kunnen veranderen om met de ontwikkelingen in hun vak mee te gaan. Wat zijn professionele frames?

'Professionele frames kun je zien als het gedeelde referentiekader van een groep professionals over wat ze samen goed werk vinden. Het gaat dus om normen in het vak, om de juiste acties, hoe je de klant benadert, de wijze waarop je werk verantwoordt, de taal die je met elkaar spreekt. Een frame kadert op die wijze het denken en doen van een groep. Een professional die lid is van verschillende groepen heeft dan ook verschillende professionele frames.'

Jullie zijn net gestart met nader onderzoek naar professionele frames. Hebben jullie al voorlopige resultaten?

'Resultaten nog niet echt, wel ontstaan voorlopige inzichten, waar ik tijdens de keynote op het KNVI Jaarcongres graag over vertel.'

Vincent Janssen

wissel COLUMN

Pokémon boven privacy

Sinds juli is de wereld een schisma rijker: je bent een Pokémon GO-speler of je bent het niet.

Net als miljoenen voormalig Gameboy-verslaafde Pikachuvangers, verheugde ik mij al tijden op de release van Pokémon GO. Toen medio juli de app legaal te downloaden was in de app-stores, werden we echter verrast met een lange lijst van 'app permissions': toegang tot je contacten, Google inbox, het continu tracken van je locatie, de energie-instellingen van de telefoon, en nog veel meer. Bij de iOS-gebruikers had de Pokémon-app zelfs toegang tot de inhoud van je e-mails, iets wat zelfs de privacyverslinders Facebook en Instagram niet wagen. Wie zou zo dwaas zijn om dát te accepteren? Nou, ik dus. Waarom ik mijn privacy de deur wees om op mijn balkon Pidgeys te bekogelen met Poké-ballen is haast onbegrijpelijk. Je zou denken dat de informatie-professional wel beter weet. In mijn euforische staat drukte ik echter met een trillende duim op 'accepteren' en ging ik in zee met het indringende privacybeleid. Zelfs de kleine lettertjes, waarin stond dat 'de verzamelde informatie (waaronder locatiegegevens) gedeeld kan worden met derden' schrikten mij ditmaal niet af. Mijn instinct om fictieve wezens tot slaaf te maken overwon de ratio.

Hoewel Niantic Labs, de maker van

'Pokémon GO is niet de eerste app met angst-aanjagende rechten'

Vincent Janssen is redacteur van IP en specialist Scientific Information bij de Maastricht University Library.

de app, de apprechten intussen heeft aangepast, hebben de meer dan 100 miljoen gebruikers initieel toegestemd om zich te laten BigBrother-en. In retrospectief was Pokémon GO een moment van capitulatie. Mijn begeerde privé sfeer, die ik met ingewikkelde wachtwoorden en een flinke dosis achterdocht bescherm, bleek uit-

eindelijk kansloos tegen de hunkering naar de nostalgische Pokémon en de druk 'om erbij te horen'. Mijn jarenlange inspanningen om privé gegevens zoveel mogelijk uit bedrijfshanden te houden, deed ik zonder aarzeling teniet omdat bijna iedereen het ook deed. En ook omdat ik er altijd van droomde een Pokémontrainer te worden.

Pokémon GO is niet de eerste app met angstaanjagende rechten en het zal zeker niet de laatste zijn. De app-permissies van het multiplayer spel Ingress (ook van Niantic) waren zelfs nog grondiger. Het spelen in een online augmentend-reality omgeving komt blijkbaar met een hoge prijs. Een prijs die we plotseling maar al te graag en zonder aarzeling betalen. Pokémon GO heb ik inmiddels de prullenbak in gewipt. Het meest beschamende is echter dat ik de app niet verwijderd heb vanwege privacyoverwegingen, maar omdat het een ontzettend teleurstellend spel was. Of het spijtgevoel en de bittere nasmaak van Pokémon GO mij in de toekomst ervan weerhouden dezelfde fout te maken betwijfel ik. Als er namelijk een Game of Thrones GO of Star Wars GO verschijnt ben ik waarschijnlijk weer de eerste fanboy die zijn Google-account op straat smijt. <

4 werktrends in de

Er worden steeds minder informatieprofessionals afgeleverd vanuit de traditionele opleidingen. Tegelijkertijd is er meer informatie dan ooit en behoefte aan structuur in het aanbod ervan. Er zijn wel initiatieven om scholieren te interesseren voor de informatieopleidingen (www.kiesvoorinformatie.nl), maar dat is voor de langere termijn. Komt het wel goed? Natuurlijk: waar een vraag is, ontstaat altijd aanbod, aldus Erwin la Roi. Alleen zien we steeds meer niet-traditionele informatieprofessionals het werk overnemen. Is dat erg? Absoluut niet, vernieuwing ontstaat vaak buiten de eigen vertrouwde omgeving. De huidige verschuiving van informatietaken naar de 'eindgebruiker' zal namelijk niet minder worden. Omarm dit.

Erwin la Roi *****

1 Mismatch opleidingen en werkveld

Dit is de grootste ontwikkeling van de afgelopen jaren. Waar in het verleden informatie op specifieke en ook zichtbaar fysieke plaatsen aanwezig was, zoals in bibliotheken, archieven en binnen de mediawereld (denk bijvoorbeeld aan omvangrijke foto- en persarchieven), is dat nu drastisch veranderd. Informatie is letterlijk overal aanwezig. Binnen het (diep) web, op de network-attached storage (NAS), pc's in je huis en in je WhatsApp-berichten. Iedereen werkt ermee, slaat het op en probeert het terug te vinden.

Ook al werkt iedereen met informatie, er zijn – vreemd genoeg – *minder* informatieopleidingen dan voorheen. Voltijdopleidingen zijn opgegaan in grotere (ict-/communicatie-)opleidingen – of zelfs geheel verdwenen. Het cursus- en trainingsaanbod daarentegen lijkt wel te zijn toegenomen. Naast de van oudsher bekende GO opleidingen en de VOGIN-cursus hebben zich onnoemelijk veel aanbieders op deze markt gestort. Het aanbod varieert van een workshop 'Metadateren' tot 'Hoe werk ik met SharePoint'.

Vaardigheden die je moet hebben om met informatie te werken, kun je dus kennelijk alleen nog leren *tijdens* je werk. Anders gezegd: learning on the job. Dat betekent: meer instroom vanuit andere sectoren die het informatiewerk doen. De beleidsmedewerker die zelf zijn e-mails archiveert in het documentmanagementsysteem tot aan de business developer die zelf zijn deskresearch uitvoert om nieuwe trends te definiëren. En waarom eigenlijk ook niet? Maar daar moet wel een goede regie op worden uitgevoerd.

2 Mismatch verwachting starters en aanbod werkgevers

De starter van nu verwacht bij een organisatie terecht te komen die is ingericht zoals zijn leven als student was. 'Veel vrijheid, fouten maken is geen probleem en hé, vijf dagen werken is best wel veel. O ja, na mijn diploma ga ik eerst nog vier maanden reizen. U wacht toch wel op mij?'

De werkgever verwacht op zijn beurt kandidaten die dolblij zijn dat ze op gesprek mogen komen en zich daarom goed hebben verdiept in de organisatie en de toekomstige werkomgeving. Het enthousiasme zal er in het gesprek vanaf spatten. Toch?

Dat valt tegen. Van beide kanten.

Heeft een kandidaat het aanbod dan toch geaccepteerd en is hij begonnen met werken, dan blijkt de baan vaak teleur te stellen. Structuur, regelmaat, hiërarchie, saaie collega's en het reizen valt ook zwaar.

De huidige Generatie Y (1981-2000) heeft het makkelijk gehad. In alles gefaciliteerd door de ouders, hooguit stress door de vele keuzes die ze moeten maken. En dan zitten ze opeens vast in een werkstramien, waarbij eigen initiatief niet altijd direct wordt beloond. Laat staan dat het gehoord wordt. Toch maar weer solliciteren. Zo'n eerste baan is aftasten, proeven en leren en een opstapje geworden tot een betere keuze.

Zat een werknemer ooit minimaal vijf jaar bij eenzelfde werkgever, nu is het heel gewoon om na twee jaar van baan te switchen. Na één jaar vertrekken is: 'Oeps, verkeerde keuze gemaakt'. Na drie tot vier jaar: 'Wat gaat dat doorgroeien naar een hogere functie toch langzaam. Ik vertrek!' En wie na zeven jaar nog steeds achter hetzelfde bureau zit, heeft een partner, kinderen, een huis en dat soort zaken: 'Nu overstappen kost wel erg veel energie en zorgt voor onzekerheid. Het is prima zo.' (Maar is dat wel goed?)

informatiesector

3 Mismatch zittende werknemers en vraag werkgevers

De reguliere instroom is veranderd door dat niet-opgeleide informatieprofessionals wel deze taken zijn gaan doen. Met als gevolg dat een informatiespecialist van de oude stempel juist heel veel moeite heeft om de waarde van zijn werk te laten zien. Als het management vraagt wat hij precies doet, wat hij bijdraagt in relatie tot Google (researchtaken), de briljante economiestudent (analyse van informatie) of tot de tijdelijke externe consultant (inrichten van een documentmanagementsysteem), staat deze informatiespecialist vaak met een mond vol tanden.

De wereld en organisaties zijn aan het veranderen. Steeds sneller. Ook bestaande organisatiestructuren vervagen, sturing wordt zelfsturing. Professionals krijgen steeds minder vastomlijnde taken en moeten zelf bepalen hoe ze bij gaan dragen aan de organisatie. Dat betekent: minder structuur, een vervagende functie. En minder structuur is nu net *niet* waar de informatiespecialist van oudsher voor is opgeleid. Een gemiste kans, want het is mogelijk om die waarde aan te tonen. Maar zittende werknemers hebben dat tot voor kort nooit hoeven doen.

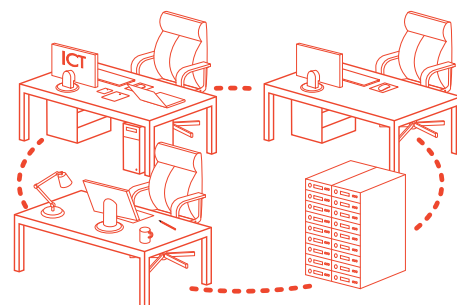
4 Regie en techniek

Waar voorheen de informatiespecialist vooral zelf druk in de weer was met het zorgdragen voor de juiste informatie, is dat hele takenpakket verschoven naar de eindgebruiker. Die slaat de informatie zelf op, voegt de juiste metadatering toe (of dat gaat automatisch) en zoekt zelf. De software faciliteert – met dank aan de informatiespecialist die ervoor heeft gezorgd dat de software zo is ingericht dat hij past bij die specifieke gebruiker.

De informatiespecialist vervult hierbij de rol van regisseur. Hij verbindt de behoefte aan zowel techniek als aan informatie. Hij zit er precies tussenin, waardoor hij kan praten met techneuten én eindgebruikers. Het is een heel belangrijke rol, maar ook een heel lastige. Want vanuit die middenpositie is zijn toegevoegde waarde veel lastiger uit te leggen. De softwarebouwer en de fee-earner die zich bezighoudt met de corebusiness van de organisatie hebben het een stuk makkelijker.

Margaret Thatcher zei het al: ‘Standing in the middle of the road is very dangerous; you get knocked down by the traffic from both sides.’ Laat staan dat je kennis moet hebben van zowel de techniek (lees: software) als van wat die gebruiker nu precies doet en hoe hij daarbij ondersteund kan worden. Kortom, zowel de ‘harde’ als ook de ‘softe’ – empathische – kant. Ga er maar aanstaan. De jonge instroom brengt dat van nature mee.

Dit alles maakt de selectie van nieuwe informatiespecialisten tot een lastige opgave. CV's zien er vaak prachtig uit, zeker van diegenen die de afgelopen jaren een goed trackrecord hebben opgebouwd. Maar brengen ze ook de noodzakelijke sociale skills mee? Bij het invullen van een vacature verzuchten HR-medewerkers vaak vertwijfeld: ‘Waar zijn ze nu, die kandidaten die én een leuke collega zijn en ook nog eens snappen wat we hier doen?’

Erwin la Roi (Hatch) is recruiter voor informatieprofessionals, gastdocent op diverse hbo's, trainer voor ondernemerschap & innovatie in het werkveld en voorzitter van Vogin.

DE VISIE VAN VAKGENOTEN

Op basis van de door Erwin la Roi gesignaleerde werktrends (zie vorige pagina) formuleerde de IP-redactie zeven vragen. Deze werden voorgelegd aan onder anderen de voorzitters van de vakverenigingen in het brede informatiedomein. Niall MacKellar verwerkte een selectie van alle antwoorden in een infographic.

Klaas Brongers

voorzitter NgI-NGN (Nederlandse beroepsvereniging van en voor ICT-professionals en -managers) en partner bij het Bureau voor Management en ICT (BvMI)

Josje Calff

directeur Universiteitsbibliotheek van de Vrije Universiteit Amsterdam

Johan den Heijer

voorzitter NVBA (Netwerk voor Bedrijfsmatig Archiveren) en Information Professional bij URENCO Nederland B.V.

Chantal Keijsper

voorzitter BRAIN (Branchevereniging Archiefinstellingen Nederland) en directeur van Het Utrechts Archief

Mireille Kok

transitiemanager bij Koninklijke Bibliotheek

Hannie Kool

voorzitter van KVAN (Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland) en directeur van het Zeeuws Archief

Michel Wesseling

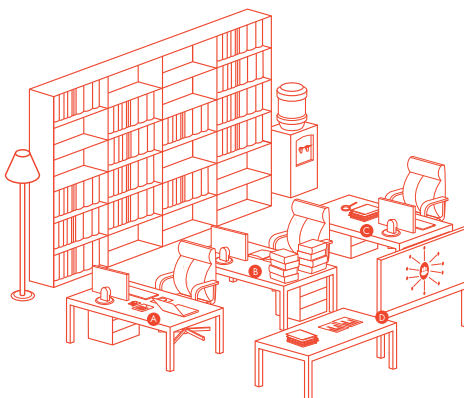
voorzitter KNVI (Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals) en Institute Director bij ISS

Gert Zwagerman

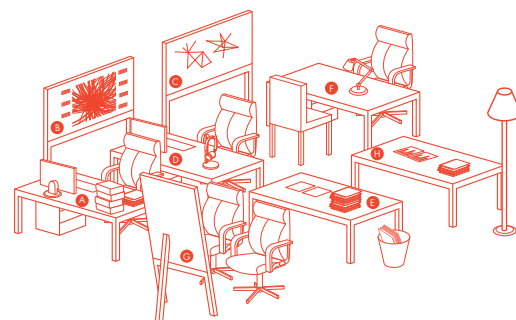
voorzitter SOD (vakvereniging voor documentaire Informatievoorziening en administratieve organisatie) en teamleider Informatiebeheer Cluster Ruimte en Economie bij Gemeente Amsterdam

Productie: Niall MacKellar, Ronald de Nijs en Matthijs van Otegem

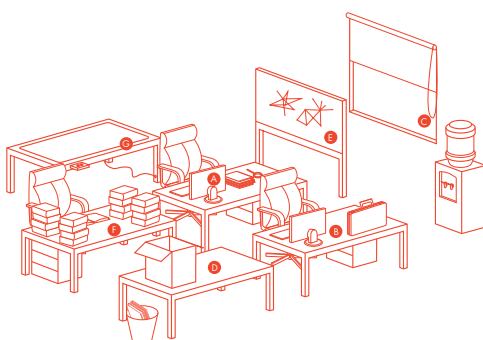
Vraag 1: Over welke competenties moet je nu beschikken om in het brede informatieveld te kunnen werken?

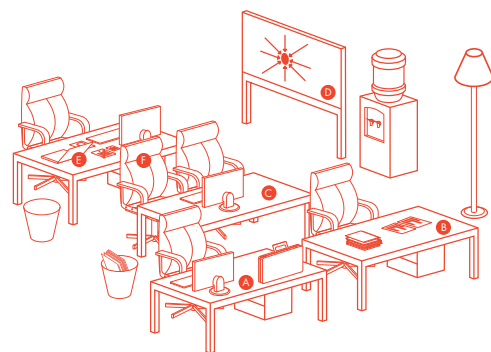
Michel Wesseling In ieder geval moet je beschikken over de competenties die de lifeline vormen van leven en werken in de 21e eeuw: a) flexibel, b) leergierig en c) nieuwsgierig. Maar de informatieprofessional dient daarnaast vooral d) klant- en resultaatgericht te zijn; twee competenties uit de oude doos. Immers: het gaat erom op het juiste moment de juiste informatie voor deze gebruiker aan te bieden.

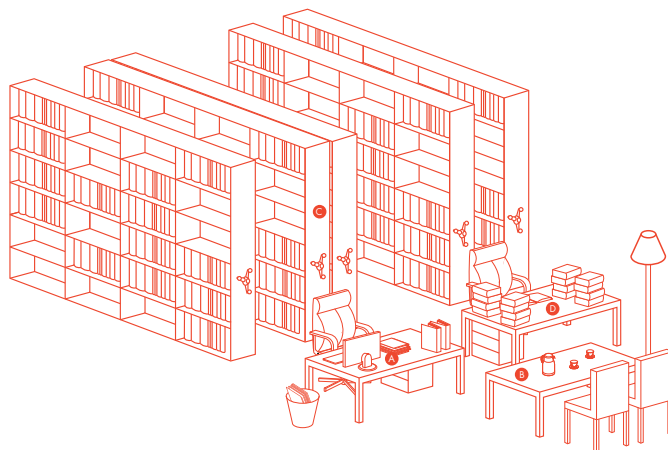
Johan den Heijer Je moet je a) een proactieve houding hebben, b) kunnen anticiperen op complexe situaties, c) verbindingen kunnen maken in de organisatie, d) luisteren, e) samenvatten, f) doorvragen, g) overtuigen, h) gericht zijn op het neerzetten van resultaten en beschikken over bestuurlijk gevoel en organisatiesensitiviteit.

Gert Zwagerman Om in het brede informatieveld te kunnen werken, moet je erg a) nieuwsgierig zijn, b) de taal van de 'business' kunnen spreken, c) omgevingsbewust zijn, d) out-of-the-box kunnen denken en e) belangen kunnen verbinden in oplossingen. Daarvoor is het zeker ook nodig om f) specifieke wet- en regelgeving goed te kennen en op de hoogte te blijven van g) actuele ontwikkelingen op dat gebied.

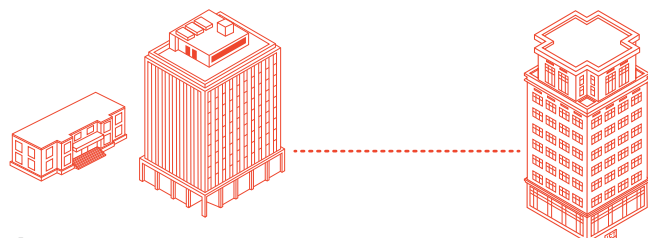

Mireille Kok a) Specialistische kennis gecombineerd met kennis van de business, b) resultaatgericht, c) samenwerken vraagt om het vinden van een balans tussen d) het hebben van focus, werken vanuit een vakgebied, en e) oog hebben voor 'wederzijdse afhankelijkheden', f) weten wanneer samenwerken relevant/nodig is.

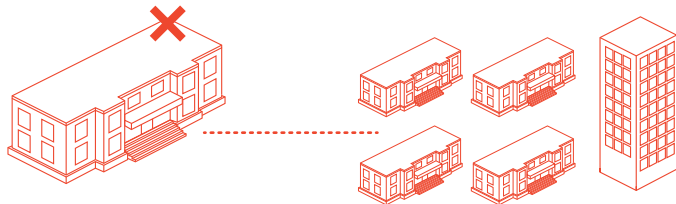

Hannie Kool De samenleving verandert, en het vak van informatie-specialist dus ook. Men dient meer dan voorheen dicht op a) de administratie van de overheden te zitten, b) betrokken te zijn en c) een archiefinspectie uit te voeren die gericht is op verbetering. Daar horen contactuele competenties bij, maar vooral ook d) de bereidheid om permanent te leren en te ontwikkelen.

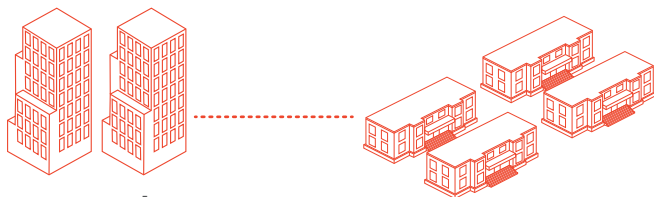
Vraag 2: Kun je die competenties in het onderwijs en/of on the job leren?

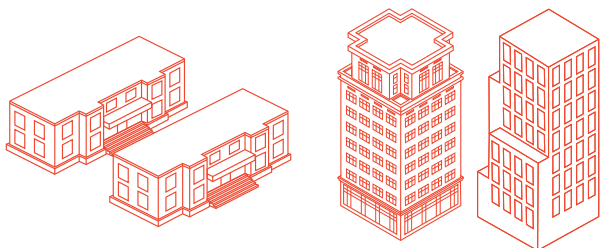
Klaas Brongers Met het eCompetence Framework (eCF; www.ecompetences.eu) als houvast kun je zowel in het onderwijs als tijdens je werk gericht aan de ontwikkeling van de benodigde competenties werken. Het eCF is een competentieraamwerk voor professionals die werkzaam zijn in een functie waar IT-vaardigheden (e-competenties) dominant zijn.

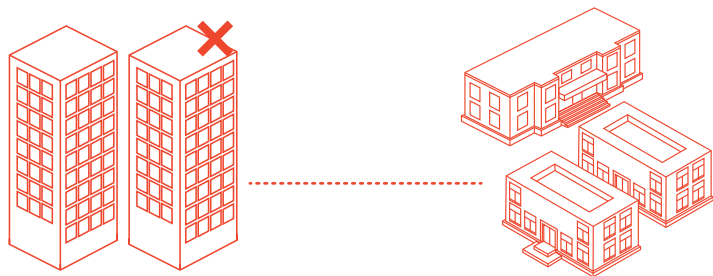
Josje Calff Competenties 'leer' je niet primair door onderwijs, daarom ligt een opleiding tot informatiespecialist steeds minder voor de hand. Bovendien gaat het om zoveel en zo sterk uiteenlopende vaardigheden dat er niet één opleiding tot informatieprofessional kan zijn. On the job leren zal steeds meer de standaard worden.

Hannie Kool Deze nieuwe kennis en competentie kun je je zeker in het vak eigen maken, maar zeer zeker zullen ook de opleidingen meer gericht moeten worden op het informatiebeheer in het brede perspectief. Goed beslagen ten ijs komen geeft rust en kracht binnen de organisatie.

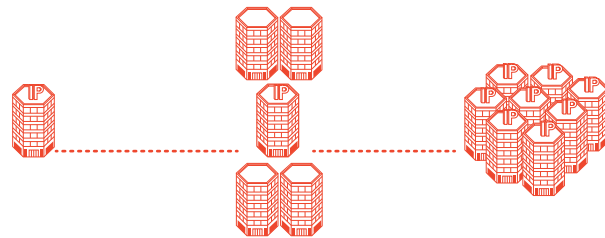

Mireille Kok Competenties leer je op allerlei manieren. In combinatie met de ontwikkeling van echte vakkennis, ondergebracht in multidisciplinaire vormen van onderwijs.

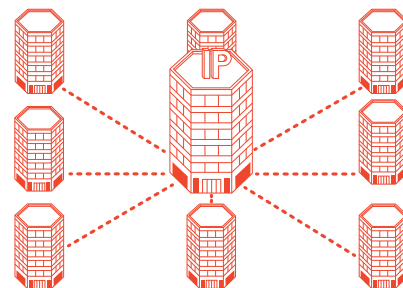

Chantal Keijsper Door de snelle veranderingen in het informatieveld leer je deze competenties vooral buiten de job. Door uit je zone te treden, en in alternatieve leeromgevingen waar ruimte voor experimenteren is.

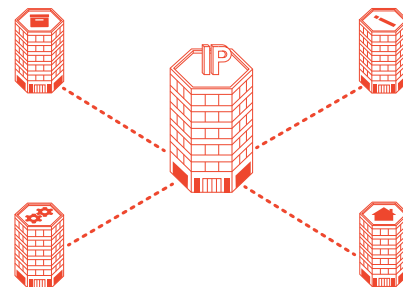
Vraag 3: Is er sprake van instroom in het brede informatieveld vanuit andere sectoren? Zo ja, wordt dat meer of minder?

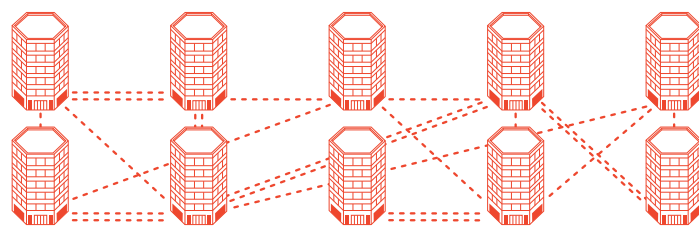
Klaas Brongers Vanwege een verwacht tekort aan informatie-professionals wordt gewerkt aan zij-instroom. Er zal een tekort ontstaan en de aantrekkelijkheid van het vakgebied zal gaan toenemen.

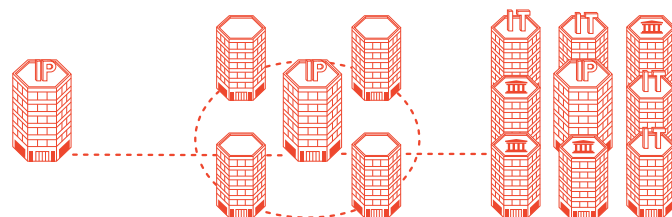
Josje Calff Dat wordt mijns inziens steeds meer de gangbare route: vanuit alle denkbare vakgebieden.

Johan den Heijer Instroom vanuit andere sectoren is er zeker. Informatievoorziening, functioneel beheer, informatiearchitectuur en archivering worden steeds meer met elkaar verweven. Dit betekent dat steeds meer diverse achtergronden in het werkveld instromen.

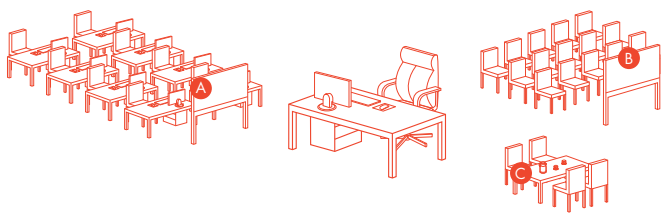

Gert Zwagerman Ik zie niet echt een toe- of afnemende instroom van buiten dit domein. Wel zie ik dat allerlei kennisdisciplines uit het brede informatieveld zich in toenemende mate op elkaars domeinen bevinden en langzamerhand elkaars taal beginnen te spreken en begrijpen.

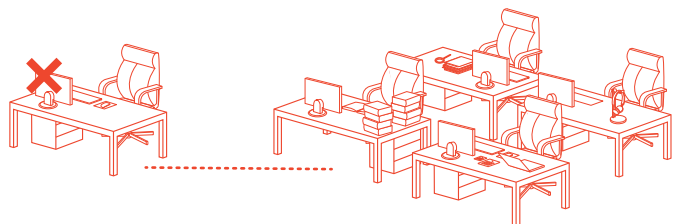

Hannie Kool Men ziet steeds meer een bredere instroom in het informatieveld ontstaan. Was vanouds de instroom groot vanuit de traditionele cultuur-historische hoek, tegenwoordig komt er steeds meer instroom vanuit de IT-kant en ook vanuit een bredere informatiewereld, zoals de documentmanagementwereld vanuit de overheden. Informatie wordt een lifetime aangelegenheden.

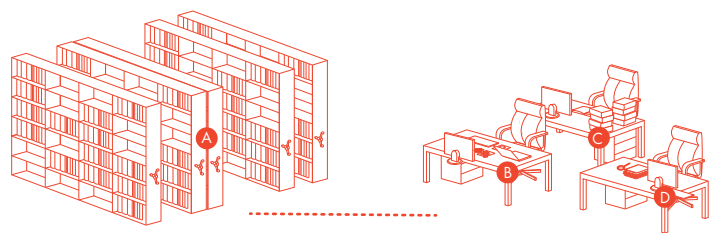
Vraag 4: Hoe kan een informatiespecialist van de oude stempel de waarde van zijn werk laten zien?

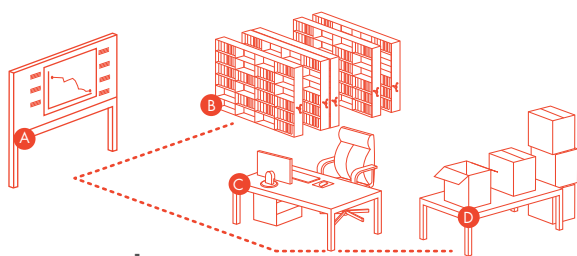
Klaas Brongers Maak voor jezelf en anderen met behulp van een eCF-assessment inzichtelijk wat de mate van je professionaliteit is. Zorg dat je in staat bent om de waarde van je werk te relateren aan de actuele trends. Blijf bij door a) trainingen te volgen, b) seminars te bezoeken en c) met vakgenoten en professionals uit andere sectoren in gesprek te treden.

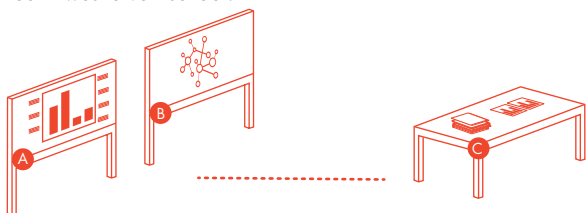
Josje Calff Misschien kan dat helemaal niet? Of dat mogelijk is hangt af van in hoeverre hij/zij zich kan aanpassen aan de nieuwe noodzakelijke competenties.

Michel Wesseling Dat is een moeilijke vraag. Niet omdat er geen waarde is: regelmatig lezen we in de krant het belang van a) goed georganiseerde archieven en bibliotheken. Maar 'das war einmal' en we moeten nu verder. Ook deze informatieprofessional zal zich b) flexibel, c) nieuws- en d) leergierig moeten opstellen, anders wordt hij/zij zelf een archiefstuk.

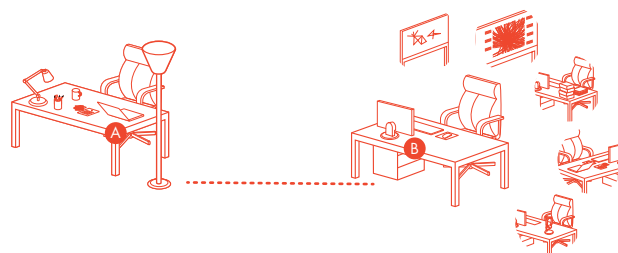

Hannie Kool De waarde van het werk van een informatiespecialist wordt nog steeds breed gevoeld, zeker in geval van a) een crisis. Of het nu b) een archiefonderwerp is dat gevonden moet worden, of c) een bonnetje in een modern digitaal systeem, de waarde is gelijk. Bij het een zit er meer d) persaandacht aan dan bij het andere onderwerp, maar in wezen is dat alleen een kwestie van schaal.

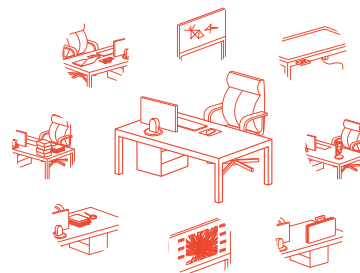

Mireille Kok Basisvaardigheden in het werk van de informatiespecialist zijn a) analytisch en b) structurerend vermogen. Een c) resultaatgerichte benadering van het werk draagt bij aan het laten zien van de waarde van het werk.

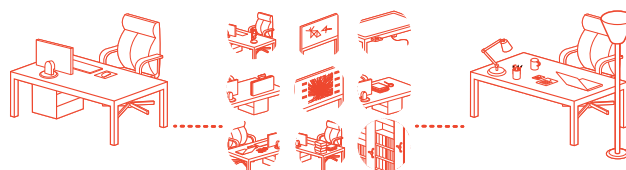
Vraag 5: Is het takenpakket van de informatieprofessional verschoven naar de eindgebruiker?

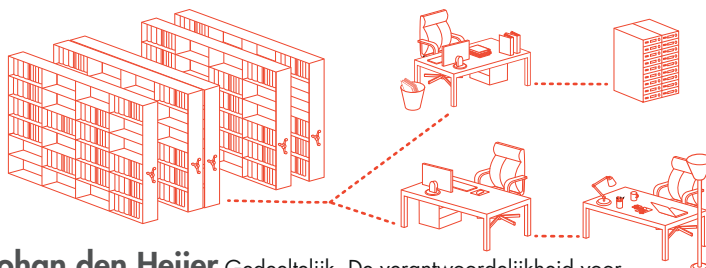
Josje Calff De a) eindgebruiker kan veel zelf waar vroeger een informatieprofessional voor nodig was, maar tegelijk verbreedt b) het takenpakket van de informatieprofessional zich sterk zodat het alleen maar méér omvat dan vroeger.

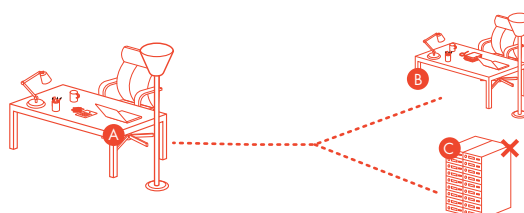
Michel Wesseling Is iemand die een lekkere appeltaart kan bakken een banketbakker? De informatieprofessional beschikt – net als de banketbakker – over een veel uitgebreider scenario van middelen, informatie, kennis dan de eindgebruiker, die vaak maar één omgeving kent: die van de huidige werkgever.

Chantal Keijsper Het takenpakket van de informatieprofessional wordt steeds meer geïntegreerd in de hele keten van informatie, van creatie tot en met gebruik, waarbij de rol van de informatieprofessional steeds meer verschuift naar de voorkant van het proces.

Johan den Heijer Gedeeltelijk. De verantwoordelijkheid voor archivering en het beheer van informatie zijn verschoven naar de proces-eigenaar. Dit laat onverlet dat de verantwoordelijkheid blijft om te zorgen dat de informatiehuishouding op effectieve en efficiënte wijze wordt ingericht om organisatiebelangen te borgen. De organisatie moet 'in control' zijn. In de praktijk betekent dit dat de rol van het beheer van informatie volledig verschuift naar een nieuwe invulling: van een uitvoerende en beherende rol naar een beleidsvormende, sturende rol. Met dezelfde kern: het borgen van de archivistische kernwaarde, kwaliteitsverbetering en risicomanagement.

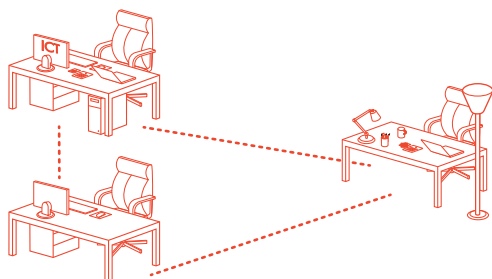

Gert Zwagerman a) Eindgebruikers maken steeds vaker zelf gebruik van informatiesystemen die vroeger door informatieprofessionals bediend werden. Maar dat gebruik heeft een keerzijde. Een eindgebruiker heeft doorgaans wel belang bij b) het snel kunnen vinden van zijn informatie, maar juist niet bij c) de beheerhandelingen die vaak nodig zijn om dit mogelijk te maken.

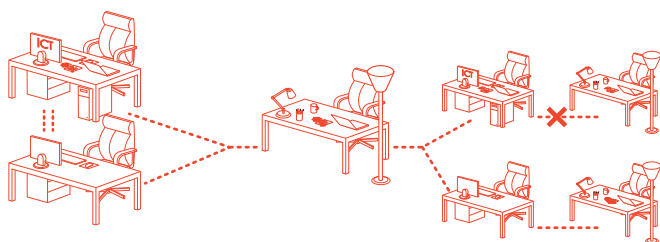
Vraag 6: Heeft een informatieprofessional een regisseursrol als het gaat om het verbinden van zowel de ict'er als de eindgebruiker?

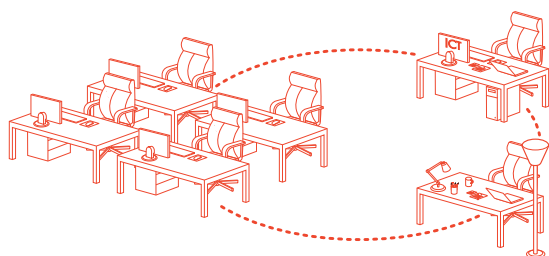
Michel Wesseling Een goede informatieprofessional is een verbindingsofficier, de regisseur. Dat kan tussen eindgebruiker en ICT'er zijn, bijvoorbeeld in de rol van functioneel beheerder van een informatieomgeving. Maar veel meer verbindt de informatieprofessional de eindgebruiker en de informatie (de content) met elkaar.

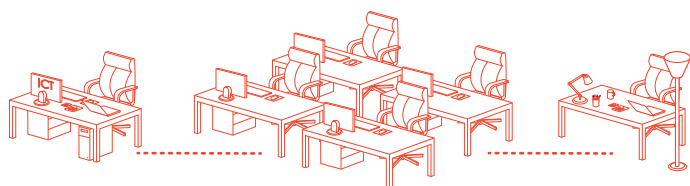
Chantal Keijsper In de integrale informatiewaardeketen vervult de informatieprofessional een verbindende rol tussen ICT en eindgebruiker (en bijvoorbeeld ook producent). Op dit moment gebeurt dit vaak vanuit een regisseursrol, maar in de nieuwe netwerksamenleving ligt een meer gezamenlijke regie voor de hand.

Gert Zwagerman Om te beginnen: een ICT'er is ook een informatieprofessional. Het is wel zo dat er een groot gat bestaat tussen de belevingswereld en het taalgebruik van de ICT'er en dat van de eindgebruiker. Die verstaan elkaar slecht, er is zeker een 'schakel' tussen die werelden nodig. Hoe die functie in de 'informatievoorzieningswereld' heet en wie dat doet is minder relevant.

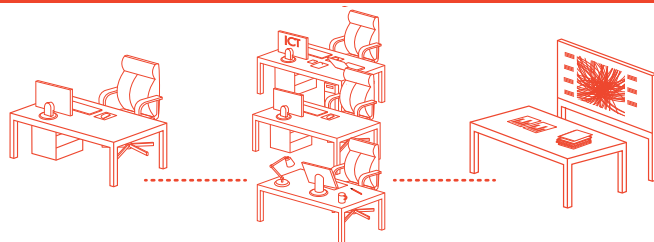

Hannie Kool Het voordeel van de informatiespecialist is wel dat hij in beide werelden leeft en beide werelden in zich heeft. Het zou niet zo moeten zijn dat het alleen van hem afhangt of die verbonden worden, het zou een langzame integratie van beide werelden in één takenveld moeten worden. Dat het op dit moment nog niet (overal) zover is, is ook een feit.

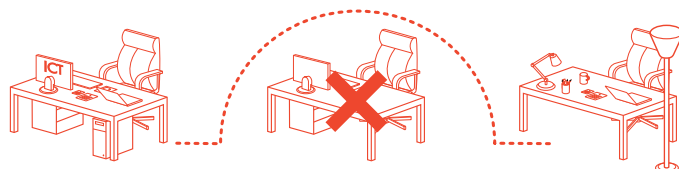

Mireille Kok Het belang van de regierol is duidelijk toegenomen, waarbij het vooral gaat om een sterk samenspel tussen de verschillende rollen/functies op het gebied van informatiemanagement.

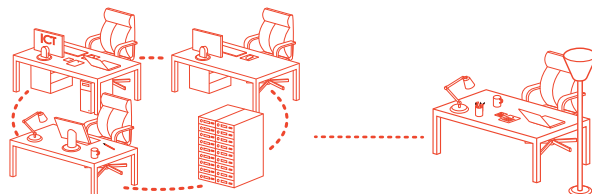
Vraag 7: Is vanuit die middenpositie de toegevoegde waarde van een informatieprofessional makkelijker of lastiger uit te leggen?

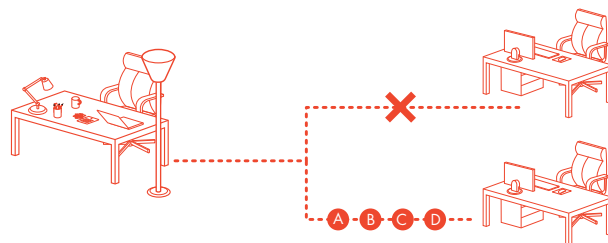
Klaas Brongers Als informatieprofessional moet je hoe dan ook je toegevoegde waarde uit kunnen leggen. Dat lukt het best als je in samenwerking met anderen zichtbare resultaten weet te realiseren waar een organisatie wat aan heeft.

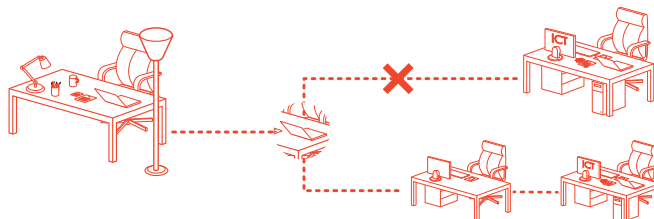
Michel Wesseling Cut out the middle man was het adagium van de afgelopen decennia. De uitdaging voor iedere middle man is om keer op keer aan te tonen welke waarde hij of zij aan de waardeketen toevoegt. Dat betekent dus niet aannemen dat de klant het wel begrijpt, maar aantonen en navragen.

Chantal Keijsper Het zal steeds meer gaan om het gezamenlijke verhaal van de partners in de integrale informatiewaardeketen; dat is de toegevoegde waarde voor de samenleving. Het is daarbij belangrijk dat de partners dit verhaal vanuit hun gezamenlijkheid kunnen vertellen en daarbij hun eigen rol kunnen uit- of toelichten.

Johan den Heijer In eerste instantie is het lastiger, omdat het werk nu gedaan moet gaan worden door eindgebruikers en deze over het algemeen niet direct nut en noodzaak inzien van wat de informatieprofessional op de achtergrond doet. Is het systeem eenmaal goed ingericht en worden de voordelen duidelijk – a) gemak, b) vindbaarheid, c) duurzaamheid, d) betrouwbaarheid – dan zal de toegevoegde waarde geen uitleg meer nodig hebben.

Gert Zwagerman Die positie is heel goed uit te leggen. Ik zie wel dat dat vanuit het perspectief van de eindgebruiker lastiger is, omdat die alle rollen en kennisdisciplines vaak als één geheel ziet: de pc werkt niet, of de applicatie functioneert niet goed, en 'de' afdeling ICT, of IV, of hoe ze mag heten, moet het maar oplossen. Het is van groot belang dat die rolverdeling duidelijk is en daar kan de informatieprofessional uit die middenpositie een uitstekende rol in vervullen.

30 onder 30

IP presenteert voor de tweede keer de '30 onder 30'-lijst, tot stand gekomen dankzij de input* van vele vakgenoten. Het overzicht laat zien waar de nieuwe generatie professionals in het brede veld van informatie en erfgoed werkt.

01

Ruben Baauw (23)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds 1 juni 2014 Technical Account Manager bij Intermax **Ideale werkplek** Mijn ideale werkplek biedt ruimte voor innovatie, is flexibel, uitdagend en geeft je de vrijheid om je eigen skills te ontwikkelen. Een uitmuntend koffiezetapparaat is natuurlijk ook van belang.

Toekomstbeeld Binnen vijf jaar is het Internet of Things volledig geïntegreerd in het dagelijks leven. Consumenten, maar ook bedrijven en overheden zijn hierdoor verbonden en produceren een onuitputtelijke stroom van data die ons van nieuwe, zeer waardevolle inzichten gaat voorzien. Met onderwerpen als infrastructuur (LoRa), de opslag en de beveiliging van data draag ik hier vanuit mijn huidige rol bij Intermax al aan bij en zal ik dit ook in de toekomst nog vol enthousiasme blijven doen.

* Dit overzicht had niet tot stand kunnen komen zonder de hulp van Peter Becker, Rob Coers, Margriet van Eck Poppe, Marieke de Haan, Hilde Klein, Erwin la Roi, Erna Winters en vele anderen.

02

Indra den Bakker (27)

Opleiding Business Mathematics and Informatics aan Vrije Universiteit Amsterdam **Baan** Sinds 1 mei 2015 data scientist bij Screen6 **Ideale werkplek** Gemotiveerde collega's en diversiteit in specialisme, achtergrond en cultuur (plus: tafelvoetbaltafel). **Toekomstbeeld** Ik kijk uit naar de ontwikkelingen en toepassingen binnen het Internet of Everything en de kunstmatige intelligentie. De afgelopen tijd zijn er al mooie producten gelanceerd, maar achter een aantal gesloten deuren wordt momenteel hard gewerkt aan de echte doorbraak binnen de kunstmatige intelligentie.

03

Carlo Bernardini (27)

Opleiding Master of Science diploma in Information Sciences met specialisatie in Human Centered Multimedia aan Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam **Baan** UX en webdeveloper bij Textkernel. Doe ik bijna zes jaar, waarvan het laatste jaar (na te zijn afgestudeerd) fulltime **Ideale werkplek** Mijn ideale werkplek is flexibel en stimulerend. Er is tijd en ruimte om (zelfstandig) te leren en experimenteren: wat mij betreft een vereiste om bij te kunnen blijven met de snelle ontwikkelingen die tegenwoordig kenmerkend zijn voor onze sector. **Toekomstbeeld** Ik merk dat het vakgebied steeds meer 'hot and happening' wordt. Waar het vroeger een niche was, zie ik leeftijdgenoten om mij heen steeds meer interesse krijgen in IT in brede zin, en functies binnen het vakgebied. Ook mensen die heel andere opleidingen hebben gevolgd.

ontzettend afwisselend is: op het ene moment zit je achter je bureau een inspectieverslag te schrijven, op het andere moment organiseer je een informatiebijeenkomst voor de gemeenten in de regio over een actueel onderwerp (zoals de nieuwe selectielijst). **Toekomstbeeld** Ik kom in deze functie net pas kijken. De komende jaren wil ik mij hierin dan ook verder ontwikkelen. Daarnaast zou ik graag voor mijn dertigste verjaardag beginnen met de master Archiefwetenschap.

05

Biene Boer (26)

Opleiding Bachelor Nederlandse en Engelse taalkunde en de Master Book and Digital Media Studies aan respectievelijk VU en Universiteit Leiden **Baan** Sinds juni 2015 bibliothecaris Specialist bij Bibliotheek Bollenstreek (standplaats Noordwijk) **Ideale werkplek** Mijn ideale werkplek is een inspirerende omgeving voor zoveel mogelijk soorten bezoekers. Men vindt er wat hij zoekt: of dat nou rust, rumoer, plezier, educatie, contact of iets anders is. **Toekomstbeeld** Als we blijven vernieuwen en wat beter voor onszelf opkomen zie ik de toekomst positief in. Ik hoop dat bibliotheken onderling meer samenwerken en meer delen. Soms heb ik het gevoel dat het wiel op verschillende plekken wordt uitgevonden, terwijl iedereen klaagt over de werkdruk.

04

Lianne de Beurs (23)

Opleiding Media, Informatie en Communicatie plus Archivistiek B aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds 1 januari 2016 archiefinspecteur bij Waterlands Archief in Purmerend **Ideale werkplek** Deze werkplek! Omdat het er

06

Mariska van Bohemen (28)

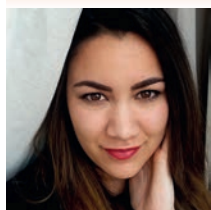
Opleiding Informatie & Media (deeltijd) aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Freelancer bij LexisNexis (sinds maart 2015) en mede-oprichter van het bedrijf *Dime - Data is me*, een platform voor eerlijke datahandel

Ideale werkplek Ik vind het leuk om te ondernemen en ik zou dat nooit willen opgeven. Mijn ideale werkplek heb ik dan ook niet, als het mij maar uitdaging, vernieuwing en mogelijkheden biedt.

Toekomstbeeld Altijd lastig om te zeggen, want ik kijk nooit zo ver vooruit. Maar in de nabije toekomst wil ik *Dime - Data is me* alle kansen bieden die het heeft op de markt. Naar mijn mening kan de wereld van datahandel nog een stuk eerlijker worden.

07

Ying Goddijn (26)

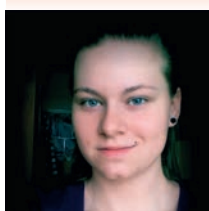
Opleiding Media & Informatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds 1 september 2015 brand protection supporter & investigator in opleiding bij Pointer Brand Protection & Research

Ideale werkplek Waar iedereen als gelijke behandeld wordt en waar iedereen behulpzaam is. Op die manier maak je de werkplek aangenaam. **Toekomstbeeld** Als onderzoeker spoor ik - online -

mensen op die in namaakartikelen handelen. De gevonden digitale sporen worden gebruikt om dergelijke personen te berechten. Ik wil in dit vakgebied een expert worden en hoop die kennis in de toekomst te kunnen inzetten bij bijvoorbeeld de AIVD.

08

Femke Goudriaan (22)

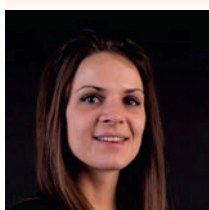

Opleiding Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds oktober 2015 medewerker DIV bij Nederlandse Zorgautoriteit

Ideale werkplek Een flexibele, ontspannen werkplek waar men de ruimte heeft zichzelf te ontwikkelen en waar gestreefd wordt naar kwaliteitsverbetering. **Toekomstbeeld** Doordat analoge informatie steeds verder op de achtergrond raakt, komt informatie steeds meer plaats- en tijdsafhankelijk beschikbaar. Zorgen voor de terugvindbaarheid van informatie zal binnen ons vakgebied de grootste uitdaging zijn.

09

Imke Grens (25)

Opleiding Bachelor of Arts, Informatie en Media, aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds 1 april 2016 junior adviseur

Business Intelligence bij KBenP

Ideale werkplek Is dit een strikvraag? Daar zit ik natuurlijk: een bedrijf met veel dynamiek, iedere dag is een verrassing en een dag waarin ik veel leer. **Toekomstbeeld** Lastig te omschrijven, vooral ook omdat de sector waarin ik werkzaam ben voortdurend aan verandering onderhevig is. Ik hoop over vijf jaar als senior adviseur aan de slag te mogen gaan binnen de onwijs interessante wereld van data analytics/business intelligence.

10

Tom van het Hul (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds 1 oktober 2015 data-analist bij Spatial Insight **Ideale werkplek** Werkzaam op verschillende locaties (afwisseling) met uitgebreide setupmogelijkheden (dubbele monitoren). **Toekomstbeeld** Met geografische data is nog veel winst te behalen in de realtime-informatievoorziening. Mensen die in de buitenomgeving werken kunnen steeds vaker met een tablet onderhoudsgegevens van objecten rechtstreeks naar een database uploaden, waarna die gegevens meteen in analyses gebruikt worden. Ook kunnen objecten in de omgeving vaker op afstand gemonitord en bestuurd worden.

11

Vincent Jordaan (23)

Opleiding Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** In februari 2014 begonnen als marketingstagiair bij OCLC, sinds juli 2014 marketingmedewerker. Daarnaast heb ik een eigen bedrijfje, Jomix.nl, gericht op het bouwen van websites **Ideale werkplek** Flexibel, dynamisch, uitdagend en elke dag anders. **Toekomstbeeld** Ik denk dat de definitie van een informatieprofessional continu verandert. Eerst wist ik niet eens wat het was. We moeten nog beter samen informatie toegankelijk en bruikbaar maken voor iedereen. Ik weet zeker dat de beroepsgroep zich blijft ontwikkelen om dit mogelijk te maken.

12

Themistoklis Karavellias (29)

Opleiding Computer Science BSc, Information Science - Business Informatics MSc **Baan** Sinds april 2014 scientific software engineer bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid **Ideale werkplek** Een plek waar creativiteit en kwaliteit van werken de vrije ruimte krijgen. **Toekomstbeeld** De industriële revolutie van de 21ste eeuw voltrekt zich op het gebied van de computerwetenschappen. Bits en bytes zijn de nieuwe stoom-

machines! Ik gebruik ze met alle plezier om technologie met cultuur te verbinden via allerlei mogelijke audiovisuele bewerkingen en het aanbrengen van context. Over vijf jaar kunnen we hopelijk de beperkingen op computersnelheid vaarwel zeggen en komen de onbegrensde mogelijkheden in beeld om eindeloze hoeveelheden data te gebruiken en zo bijzondere verbindingen in de wereld om ons heen tot stand te brengen.

13

Geranne Kiezebrink (29)

Opleiding Op dit moment deeltijdstudent Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Social media manager bij Yays boutique apartments en freelance videomaker bij universiteitsblad *Folia*
Ideale werkplek Creatief, uitdagend met gemotiveerde collega's.
Toekomstbeeld Over vijf jaar heb ik een videodocumentaire op mijn naam staan. Verder ben ik aan het werk als specialist webbeheer en heb ik een Engelstalige site over 'self sustaining houses and products to live off the grid'.

14

Tirza Martens (24)

Opleiding Media, Informatie en

Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds september 2015 Professional Support Officer bij NautaDutilh
Ideale werkplek Op mijn ideale werkplek zijn er mogelijkheden voor persoonlijke groei, draag ik echt iets bij aan een groter doel, worden nieuwe ideeën enthousiast ontvangen en vertrouwt men op mijn kennis.
Toekomstbeeld Dankzij ontwikkelingen in de informatietechnologie ontstaan er steeds nieuwe manieren om informatie te verzamelen en beschikbaar te maken. Hierdoor liggen er voor informatieprofessionals nog meer kansen in de toekomst. Door deze ontwikkelingen te volgen hoop ik over vijf jaar een mooie adviesfunctie te vervullen.

15

Nienke McMurter (29)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool in Groningen en master Culturele Informatiewetenschap aan Universiteit van Amsterdam **Baan** Sinds april 2016 Knowledge Centre Officer bij NautaDutilh
Ideale werkplek Een werkomgeving waarin ik mijn ideeën kwijt kan en mezelf kan blijven ontwikkelen.
Toekomstbeeld Kennis van zowel zoektechnologie als de achtergrond van de gebruiker is naar mijn idee de voorwaarde om een goed werkend informatieproduct te kunnen leveren. Ik vind het belangrijk om me ook in de toekomst op beide gebieden te blijven ontwikkelen.

16

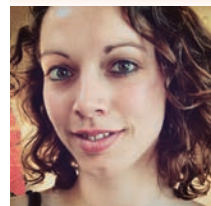
Gino Mommersteeg (28)

Opleiding MBO Administratief medewerker, Digitaal Depot (Archiefschool), Archivistiek voor niet-archivarissen (Archiefschool) en HBO Arbeids- en Organisatiepsychologie **Baan** Sinds april 2005 medewerker Archief bij Gemeentearchief Venlo
Ideale werkplek Het Gemeentearchief Venlo is op een aparte locatie gehuisvest en voldoet aan alle eisen waaraan een modern archief behoort te voldoen. Na de zomervakantie opent het nieuwe Venlose stadskantoor haar deuren. Stiekem ben ik wel een beetje jaloeers op mijn collega's die straks in dat indrukwekkende gebouw mogen gaan werken. Het duurzame pand ademt wat onze gemeentelijke organisatie wil zijn: open, transparant en toegankelijk. Daarnaast is het kantoor volledig ontworpen volgens de principes van de Cradle to Cradle-filosofie. Het gebouw is uniek in de wereld en daarmee een zeer inspirerende locatie.
Toekomstbeeld De uitdaging is om archivalistische kennis en principes te vertalen naar een digitale context. Als archiefinstellingen zich daarmee kunnen profileren in onze digitale samenleving biedt het beroep veel toekomstperspectief.

17

Tamar van Moolenbroek (26)

Opleiding Literatuurwetenschap (Bachelor aan Universiteit Utrecht, Researchmaster aan VU) **Baan** Sinds januari 2015 werkzaam bij ProBiblio, eerst als trainee, nu als productmanager
Ideale werkplek Open, met inspirerende boeken en een mooie ideeënwand om op te schrijven of ideeën om te plakken
Toekomstbeeld Over vijf jaar werk ik met veel enthousiasme in De Bibliotheek, die dan gekenmerkt wordt door eenheid, creativiteit, openheid en zelfvertrouwen en waar (eindelijk) een mooie balans tussen jongere en oudere, autochtone en allochtone en mannelijke en vrouwelijke medewerkers is ontstaan.

18

Gemma Mooij (23)

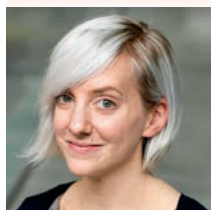

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Na een traineeship Informatiemanagement bij VHIC nu als functioneel consultant voornamelijk bezig met projecten op het gebied van zaakgericht werken
Ideale werkplek Een kleine, platte organisatie waar mijn werkzaamheden gezien en gewaardeerd worden en waar ik mijn kennis kan overbrengen en delen met andere collega's of eindgebruikers.
Toekomstbeeld

Over vijf jaar werk ik nog steeds als functioneel consultant. En kan ik mijn kennis, opgedaan bij veel verschillende klanten en organisaties, overbrengen op anderen. Ik kijk hierbij ook uit naar de digitale overheid en de realisatie daarvan in 2017.

19

Kelly Mostert (29)

Opleiding BA Communicatie aan Vrije Universiteit en Informatiewetenschappen MA Nieuwe Media en Digitale Cultuur aan Universiteit Utrecht **Baan** Sinds maart 2014 projectmedewerker Kennis en Innovatie bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid **Ideale werkplek** Een beetje zoals bij Google: een plek voor concentratie, een creatieve ontmoetingsplaats, een ruimte voor een powernap en een stilteplek voor meditatie-oefeningen. Dit laatste komt van het Search Inside Yourself-programma dat geboren is bij Google (siyli.org). Zij geloven dat emotional intelligence skills je kunnen helpen bij goed samenwerken en goed kunnen concentreren, en dat ben ik met ze eens. **Toekomstbeeld** De komende jaren hoop ik een steentje bij te kunnen dragen aan het *unfreeze* van de museumsector en Beeld en Geluid. Meer ruimte voor experiment en meer kritische reflectie op de populariteit van media en technologie.

20

Yivat Muskens-Mozes (29)

Opleiding Nederlandse Taal en Cultuur aan Universiteit Utrecht en Master Journalistiek, Media & Maatschappij aan Erasmus Universiteit Rotterdam **Baan** Sinds mei 2015 contentcoördinator bij Universiteitsbibliotheek Utrecht. Daarnaast heb ik een eigen bedrijfje, MuMo Content, voor SEO- & contentklussen **Ideale werkplek** Een plek waar ik snel kan schakelen met collega's en alle moderne communicatiemiddelen binnen handbereik heb. **Toekomstbeeld** In de toekomst zal content steeds persoonlijker en vloeibaarder worden. Het maakt niet uit op welk moment en via welk kanaal (on- of offline) klantcontact plaatsvindt, het sluit naadloos op elkaar aan.

21

Melika Nariman (27)

Opleiding Master Informatierecht aan Universiteit van Amsterdam **Baan** Sinds november 2015 jurist bij Universiteitsbibliotheek van Erasmus Universiteit Rotterdam **Ideale werkplek** Een plek waar ik mijn creativiteit, kennis en passie kwijt kan. En een inspirerende werkplek waar ik energie van krijg. **Toekomstbeeld** Over vijf jaar wil ik me graag verder hebben ontwikkeld als professional binnen

een organisatie (met daarbij een uitbreiding van mijn verantwoordelijkheden). Om me als mens verder te ontwikkelen hoop ik ook meer te hebben gereisd.

22

Cynthia Schokker (29)

Opleiding Master Archiefwetenschappen aan Universiteit van Amsterdam **Baan** Sinds 1 juni 2015 beleidsadviseur I&A (Informatisering en Automatisering) bij Gemeente Stichtse Vecht **Ideale werkplek** Flexibele kantoorruimte in een dynamische organisatie. **Toekomstbeeld** De archief functie is in veel overheidsorganisaties los komen te staan van de lopende administratie. Het nieuwe werken en nieuwe technologieën vragen om nieuwe archiveringsstrategieën. Ik wil een digitale omgeving ontwikkelen waarbinnen de archief functie is verweven met de werkprocessen, zodat het archief weer ondersteunend is aan de bedrijfsvoering.

23

Toos Scholtens (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds mei 2015 informatiespecialist (Proceseigenaar dienstverlening

en Projectsecretaris e-Depot) bij Historisch Centrum Overijssel in Zwolle **Ideale werkplek** Een plek waar een open cultuur heerst, waar je de ruimte krijgt om je creativiteit te gebruiken en waar vertrouwen, samenhang en structuur hoog in het vaandel staan. **Toekomstbeeld** De digitale informativaardigheden waarover studenten van de IDM-opleiding moeten beschikken, zijn nog lang niet zo vanzelfsprekend in gebruik bij de oudere generatie in onze samenleving. Ik hoop me over vijf jaar te kunnen richten op een waardevolle bijdrage aan de educatie hiervan.

24

Anne Sterenberg (29)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool en Master Bestuurskunde aan Universiteit Leiden **Baan** Sinds 1 februari 2016 informatiespecialist bij Loyens & Loeff **Ideale werkplek** Een plek met een gezonde dosis uitdaging, voldoende mogelijkheden voor persoonlijke groei, waar mijn dagen zelden voorspelbaar zijn en ik naast uitvoerende werkzaamheden ook mee mag werken aan een visie en strategie. **Toekomstbeeld** Over vijf jaar hoop ik de stap te hebben gezet naar een leidinggevende functie. In die functie stimuleer ik medewerkers tot een dienstverlening die aansluit bij de hoge eisen van de eindgebruikers. Profileren van het vakgebied is hierbij essentieel; we zullen nog altijd moeten strijden voor ons bestaansrecht. Een strijd die ik wil winnen.

25

Tom van Stralen (27)

Opleiding Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds 1 juni Knowledge & Information Officer bij De Brauw Blackstone Westbroek **Ideale werkplek** Een werkplek met gemotiveerde en inspirerende collega's. **Toekomstbeeld** De 'juridisch informatiespecialist' gaat de komende jaren een belangrijke rol spelen bij het toepassen van nieuwe technologieën om de werkprocessen van de business verder te optimaliseren. De grootste uitdagingen zullen liggen bij het vinden van de juiste tools en de implementatie daarvan binnen de organisatie.

26

Ellen Veeken (27)

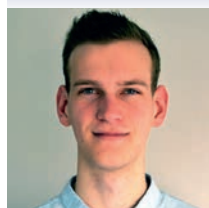

Opleiding MBO 4 Medewerker informatiedienstverlening BBL aan ROC Midden Nederland - Business & Administration College in Utrecht **Baan** Sinds mei 2014 medewerker dienstverlening en expertisemedewerker - met als expertise jeugd - bij Bibliotheek Utrecht **Ideale werkplek** De werkvloer! In contact komen met allerlei verschillende mensen. Van kinderen tot volwassenen, van allochtoon tot autochtoon. Het enthousiasme overbrengen voor het boek natuurlijk, maar ook

voor bijvoorbeeld computerlessen, taal-inlooppreekuur en een kof-fieochtend voor mensen die veel alleen thuis zijn en behoefte hebben aan contact. **Toekomstbeeld** De functie en inhoud van bibliotheekmedewerkers verandert, mijn werk dus ook. Natuurlijk blijft de bibliotheek boeken uitleenen, maar het is heel belangrijk dat we ons ook richten op andere vlakken in de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan de hulp voor mensen die moeite hebben met digitalisering, maar ook aan debatten, lezingen en workshops programmeren voor kinderen.

27

Dennis Weijzenfeld (22)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds juli 2016 informatiespecialist bij Tweede Kamer der Staten-Generaal **Ideale werkplek** Open en flexibel **Toekomstbeeld** Ik zie in de klassieke informatiespecialist een uitstervend ras. Informatiespecialisten moeten over steeds meer ICT-brede competenties beschikken; het is ook niet verwonderlijk dat veel hogescholen hebben gekozen voor één hbo-ICT.

28

Amanda Wolters (25)

Opleiding Cultureel Erfgoed aan Reinwardt Academie **Baan** Sinds oktober 2014 consultant Cultureel Erfgoed en medewerker Inlichtingendienst bij Bibliotheek Kennemerwaard **Ideale werkplek** Een organisatie waar je vrij bent om je baan creatief in te vullen naar eigen passies, krachten en interesses, en waar ruimte is om te leren en fouten te maken. **Toekomstbeeld** Mijn visie voor de toekomstige bibliotheek is een plek waar iedereen elkaar kan ontmoeten en kennis kan maken met andere culturen en levensverhalen. Een plek waar je veilig je mening kan vormen, waar je diverse vaardigheden kan opdoen, waar je kan praten en waar je om hulp kan vragen. Kortom, een Mensenbibliotheek.

29

Lizzy von Wolzogen Kühr (25)

Opleiding Cultureel Erfgoed aan Reinwardt Academie, Minor Archieven aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds februari 2016 informatiespecialist bij Boekmanstichting **Ideale werkplek** Een plek waar archief- en informatiespecialisten, bijvoorbeeld erfgoedprofessionals, informatici en historici hun kennis delen. **Toekomstbeeld** Het

beheren van informatie (al dan niet binnen een culturele instelling) zal hopelijk hand in hand gaan met sociale duurzaamheid. Dat wil zeggen dat professionals en non-professionals op eigen kracht moeten samenwerken, kleinschalig en zonder invloed van de staat zodat er ruimte is voor creativiteit.

30

Dawid Zdanowicz (25)

Opleiding Master of Arts: Moderne Nederlandse Letterkunde aan Universiteit Leiden **Baan** Sinds oktober 2015 SharePoint-consultant bij ShareValue **Ideale werkplek** Hectische werkomgevingen waar je constant 100% van je hersenen gebruikt om de beste oplossingen te bedenken. **Toekomstbeeld** Specialisten die Microsoft-oplossingen gebruiken krijgen tegenwoordig steeds meer verantwoordelijkheden. Het aantal nieuwe applicaties groeit hard, maar ze worden tegelijkertijd ook steeds makkelijker te beheren en zijn vaak goed gedocumenteerd. De onderlinge kennisniveaus zullen daardoor minder verschillen. Ik verwacht dat als gevolg daarvan creativiteit een belangrijker rol gaat spelen dan ooit tevoren.

Antropologielesje voor managers

Cultuur vind je overal, althans volgens de antropologen Danielle Braun en Jitske Kramer. Zo ook in een organisatie, afdeling, team of werkgroep. Voor leidinggevendenden kunnen weerbarstige organisatieculturen echter een flinke uitdaging zijn. *De Corporate Tribe*, Managementboek van het Jaar 2016, geeft managers en leiders de handvaten om hun organisatiecultuur te doorgronden en te veranderen. Hoe? Door exotische lessen uit de antropologie.

Danielle Braun en Jitske Kramer | *De corporate tribe; organisatielessen uit de antropologie* | Vakmedianet Management B.V. | ⇨ 2015 | ISBN 9789462760363

Vincent Janssen *****

Weer een managementboek. What's new? Danielle Braun en Jitske Kramer doen met hun verfrissende 'corporate antropologie'-benadering een stapje terug: ze beschouwen organisaties namelijk vanaf een afstand en zien enkel groepen mensen. Om de unieke onderlinge relaties in deze groepen te begrijpen hoeven we volgens de auteurs maar te kijken naar andere, vaak uitheemse culturen.

Het gemakkelijke *De Corporate Tribe* neemt in een serie verhalen en reisverslagen de lezer mee naar onder andere de Maori's, Tibet en het Limburgse carnaval. Als een interim-manager zich bijvoorbeeld afvraagt hoe een fusie fatsoenlijk uitgevoerd moet worden, is volgens Braun en Kramer het antwoord te vinden bij een stamhoofd in de Amazone: hij wist twee rivaliserende clans samen te voegen.

Organisatiesafari

Als een heuse BBC-documentaire in schrift wordt in *De Corporate Tribe* de kudde

werknemers bestudeerd aan de hand van elementaire antropologische theorieën. De auteurs weten deze organisatiesafari vervolgens tot leven te wekken met opzienbarende kronieken en hun eigen unieke ervaringen. Het taboe van relaties op de werkvloer wordt zo vergeleken met incest bij de Inca's en de manager-werknemerrelatie blijkt niet veel anders te zijn dan Indiase familiebanden.

Volgens Braun en Kramer is er echter maar één manier waarop de manager de antropologielessen kan toepassen in de praktijk: 'going native'. Leidinggevendenden moeten niet alleen over het vermogen beschikken om de organisatiecultuur te zien vanuit het buitenstaandersperspectief, maar vooral ook als deelnemer hieraan. Leiders zullen dan al snel merken dat hervormingen en nieuwe ideeën minder weerstand oproepen, menen de auteurs.

Totempaal

Het definiëren van de organisatiecul-

tuur blijkt eveneens enorm lastig zijn. De corporate antropologiebenadering wijst managers er vooral op om te letten op zowel de omgangsvormen tussen hun werknemers als op de heilige voorwerpen, oftewel de 'totempalen', in hun organisatie. Of het nu roddelen bij de waterkoeler op de marketingafdeling is of het ritueel doodknuppelen van een biggetje in de Filipijnse binnenlanden: om te leiden is weet nodig van de bestaande gebruiken en rites in een gemeenschap. *De Corporate Tribe* is daarom noodzakelijk leesvoer voor leidinggevendenden die hun organisatie beter willen begrijpen. 'Cultuur is niet goed of slecht,' schrijven Braun en Kramer. 'Cultuur is.' Ze maken van iedere manager de organisatiesjamaan die deze onontkoombare organisatiecultuur kan beteugelen. <

Vincent Janssen is redacteur van IP en specialist Scientific Information bij de Maastricht University Library.

LinkedIn als goudmijn

Iedere bibliotheek- of archiefwebsite heeft wel een rij icoontjes van social media-platformen onder aan de pagina staan. Een F-je, een regenboogcameraatje, een enkeling zelfs een geel-met-witspookje, en natuurlijk dat diephemelsblauwe vierkantje met de letters 'in'. Ondanks dat LinkedIn inmiddels tot de gevestigde social media-orde behoort, blijkt uit een rondgang dat de netwerktool mondjesmaat actief gebruikt wordt door bibliotheken en archieven. Een gemiste kans, want deze tool is een goudmijn voor nieuwe werknemers en een prachtig pr-instrument.

Isabel Rapattone

Social media zijn onmisbaar – daar zijn de meeste bibliotheken en archieven (gelukkig) inmiddels wel achter gekomen. Online community building is cruciaal om een sterkere band met de gebruikers op te bouwen. Een blik op LinkedIn maakt echter al snel duidelijk dat er nog weinig Nederlandse bibliotheken en archieven over een actief profiel beschikken. Zij lijken vooral in te zetten op het bekendere – en populairdere – Facebook en Twitter. Toch hebben een paar bibliotheken en archieven al de toegevoegde waarde van LinkedIn als community building tool ontdekt.

Vreemde eend

Hoewel Facebook, Twitter en Instagram veelgebruikte communicatie- en PR-middelen zijn voor organisaties, zijn zij niet expliciet ontworpen voor professionele netwerken en arbeidscommunicatie. LinkedIn richt zich daarentegen specifiek op de arbeidsmarkt en de communicatie tussen werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Het social media-platform is daarmee een vreemde eend in de bijt. Het persoonlijke profiel bestaat namelijk niet uit een collage van selfies, een tijdslijn vol vakantiefoto's of wekelijkse updates van knipperlichtrelaties, maar uit een openbaar

'LinkedIn kan een bruikbaar hulpmiddel zijn voor online community building'

curriculum vitae. Klinkt niet bepaald 'social', maar gelukkig biedt LinkedIn genoeg community building-functies.

Direct nadat je een profiel hebt gemaakt kun je namelijk beginnen met netwerken: stuur bijvoorbeeld collega's of zakelijke contacten een uitnodiging om zich bij jouw online netwerk aan te sluiten. Op die manier wordt een netwerk opgebouwd dat gebruikt kan worden om kennis te delen, vacatures te vinden of ze zelf te plaatsen.

Op LinkedIn zijn behalve persoonlijke ook bedrijfsprofielen te vinden, waardoor de tool niet alleen door individuele professionals maar ook door organisaties gebruikt wordt.

Noodzaak

Door het groeiende aanbod aan social media tools wordt het posten, liken, sharen,

taggen, inchecken en retweeten nagenoeg een dagtaak. Zowel organisaties als individuen maken, bewust of onbewust, keuzes welke platformen zij wel of niet gebruiken. Beschikken over een LinkedIn-account is echter haast een noodzaak. Niet alleen vragen werkgevers bij sollicitaties steeds vaker naar LinkedIn-profielen, maar er worden ook cruciale beroepsontwikkelingen gedeeld op de netwerksite.

Voor de informatieprofessional biedt LinkedIn bijvoorbeeld mogelijkheden om met anderen van gedachten te wisselen over trends in het vakgebied. De snelle ontwikkelingen binnen het informatievak maken het communiceren over vakkenis met anderen niet meer vrijblijvend, maar een vereiste. LinkedIn biedt de mogelijkheid om een persoonlijk leernetwerk op te bouwen, geïnspireerd te worden, je bij groepen aan te sluiten en te attenderen of geattendeerd te worden op waardevolle informatie. Informatieprofessionals hebben de weg naar LinkedIn inmiddels wel gevonden. Nu hun werkgevers, die Nederlandse bibliotheken en archieven, nog.

LinkedIn voor bibliotheken

Bibliotheken en archieven staan niet bepaald bekend als pioniers wat online community building betreft en er is op dit gebied nog het een en ander te winnen. LinkedIn kan hiervoor een bruikbaar hulpmiddel zijn. De site ondersteunt de bibliotheek in het opbouwen van een relevant netwerk waardoor ontmoetingen met bestaande en nieuwe doelgroepen plaatsvinden. Hieruit kunnen nieuwe opdrachten en dienstverleningen voortvloeien: denk aan lezingen, bijeenkomsten, workshops en evenementen. Het organiseren hiervan levert de bibliotheek weer extra kennis en expertise op. Debbie Heijne, eigenaar van training- en adviesbureau De Levende Sollicitatiegids, ziet mogelijkheden voor nieuwe manieren van dienstverlening van bibliotheken in het sociale domein van werk en inkomen. Haar training 'LinkedIn voor jouw bibliotheek' richt zich voornamelijk op de manier waarop een bibliotheek zich kan profileren op het platform.

De Bibliotheek Schiedam heeft het belang van de netwerksite al ingezien. Volgens beleidsmedewerker communicatie Imaan Norris wordt de netwerktool gebruikt om waardevolle contacten met professionals te

onderhouden. Hierbij valt te denken aan samenwerking met lokale ondernemers en gemeentelijke ambtenaren. In de Bibliotheek Schiedam worden bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten georganiseerd, zoals de Startup Academy voor startende ondernemers. 'LinkedIn wordt gebruikt om evenementen te promoten die interessant zijn voor het LinkedIn-netwerk,' zo vat Norris het samen.

En het archief?

Niet alleen de bibliotheek kan profiteren van LinkedIn. Het Utrechts Archief gebruikt deze site bijvoorbeeld om nieuws en updates over de organisatie en dienstverlening te delen, aldus coördinator marketing en communicatie Alexander Roos. Hiervoor wordt behalve tekst en foto's ook in toenemende mate videomateriaal ingezet. Het Utrechts Archief ziet dat social media tools inmiddels zorgen voor een substantieel aandeel van de 'traffic' naar de eigen website: ongeveer tien procent (meer dan een miljoen pageviews per jaar).

Behalve voor updates gebruikt Het Utrechts Archief LinkedIn ook voor het werven van kandidaten voor openstaande vacatures. De website blijkt een goudmijn te zijn voor potentiële kandidaten. Ter-

'Dankzij LinkedIn worden potentiële werknemers zichtbaar voor bibliotheek & archief – en andersom'

rance Neal, Employee Relations & Talent Acquisition van de New York Public Library, legt uit dat zijn bibliotheek LinkedIn sinds drie jaar ook als een 'recruiting tool' gebruikt. Het voordeel? 'We kunnen putten uit een enorme verscheidenheid van potentiële werknemers,' aldus Neal. De New York Public Library is namelijk niet alleen op zoek naar bibliothecarissen en archivariissen, maar ook mensen uit andere netwerken en vakgebieden, zoals docenten, ict'ers en redacteurs. Dankzij LinkedIn worden zij zichtbaar voor de bibliotheek en andersom.

Toch maar LinkedIn-en?

Zeker, vertelt Christine Smittenaar, hoofd Corporate Communicatie bij de Koninklijke Bibliotheek (KB) aan IP. De KB heeft een actief beleid wat betreft social media.

Op dit moment worden hoofdzakelijk Facebook en Twitter breed ingezet door de KB; in eerste instantie met het doel om de collectie en activiteiten van de bibliotheek zichtbaar te maken, maar het wordt ook voor arbeidsmarktcommunicatie gebruikt. Wat dit laatste betreft heeft de KB 'zeker plannen' met LinkedIn. Volgens Smittenaar is er 'hier nog een slag te maken als het gaat om arbeidsmarktcommunicatie'. LinkedIn viert ondertussen al haar dertiende verjaardag, maar helaas liggen de profielen van veel Nederlandse bibliotheken en archieven nog onder een dikke stoflaag. LinkedIn is een nuttige en doelmatige tool voor de organisatie die community building hoog in het vaandel heeft staan. Wellicht dat het gewoonweg te veel wordt om berichten te plaatsen op al die sociale netwerken. Gelukkig zijn er genoeg (gratis) tools te vinden die het mogelijk maken om bijvoorbeeld Facebook-berichten automatisch op LinkedIn te delen. Probleem opgelost. <

Isabel Rapattone heeft de Master Culturele Informatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam gevolgd en verkent op dit moment haar kansen als zelfstandig ondernemer binnen de erfgoedsector.

Kennis bijspijkeren met MOOCs

Informatieprofessionals kunnen hun vak kennis updaten met behulp van MOOCs (Massive Open Online Courses): gratis cursussen van een aantal weken die online kunnen worden gevolgd. Peter Becker zette er een aantal op een rij.

Peter Becker *****

Door middel van video-instructies, oefeningen, opdrachten en discussiefora kun je als MOOC-deelnemer geheel zelfstandig aan de slag met de leerstof. Deelnemers die een certificaat willen halen, betalen vaak een bescheiden bedrag voor de examenkosten. De afgelopen jaren zijn er wereldwijd honderden universiteiten geweest die MOOCs hebben ontwikkeld en aangeboden.

Tijdens de zoektocht naar geschikte cursussen voor informatieprofessionals bleek dat het aanbod weliswaar versnipperd is, maar dat

de sites met het belangrijkste aanbod al snel komen bovendrijven (zie kader 'Een MOOC vinden'). Jammer genoeg bieden de meeste sites geen zoekfunctie, maar kan er alleen door de verschillende rubrieken worden gebrowse. Blijkbaar moeten mensen vooral vanuit het principe van serendipity worden verleid om een MOOC te volgen.

Omdat ons vakgebied nu eenmaal niet zo makkelijk in één rubriek te vangen is, betekent dat voor informatieprofessionals browsen door rubrieken als Computer science, Education en Humani-

ties. Over de traditionele onderwerpen als metadatering, collectievorming en inlichtingenwerk vonden we geen MOOCs, wel troffen we er wel enkele aan waarin studenten worden getraind in informatievaardigheden. Voor de informatieprofessional in het hoger onderwijs is het interessant om hier inspiratie en materiaal vandaan te halen. Over innovatieve onderwerpen als big data, semantisch web en online leren is voldoende te vinden en dan is het zaak om de juiste cursus te selecteren op basis van behoefte en aanwezige voorkennis.

De zoekactie leverde onderstaande selectie op met onder andere enkele introducerende MOOCs op het gebied van data. Omdat deze cursussen vaak kort van tevoren worden aangekondigd, hebben we ook enkele cursussen genoemd die al gestart zijn of zelfs al zijn afgelopen. Bij MOOCs die net gestart zijn is het geen enkel probleem om later in te stappen en de afgeronde cursussen worden hoogstwaarschijnlijk komend jaar herhaald.

Specifiek in het informatie- en erfgoed domein

Behind the scenes at the 21st century museum Cursus waarin museumwetenschappers ingaan op de impact van de moderne musea op de samenleving	Start to be announced www.futurelearn.com/courses/museum
Information & digital literacy for university success Cursus voor beginnende studenten waarin wordt ingegaan op de academische mores en het zinvolle en verantwoorde gebruik van informatie. Wellicht een inspiratiebron voor iedereen die informatievaardigheden doceert.	15 augustus coursera.org/learn/digital-literacy
Teaching library research strategies Deze cursus is speciaal gericht op informatieprofessionals in het hoger onderwijs: hoe kunnen studenten op een activerende manier worden getraind in informatievaardigheden?	Afgelopen, maar wordt mogelijk herhaald www.canvas.net/browse/canvasnet/courses/teaching-library-research-strategies-2
Library Advocacy Unshushed In deze cursus leren de deelnemers om de waarde van de eigen instelling of afdeling helder te formuleren en deze goed voor het voetlicht te brengen bij beslissers en andere stakeholders	Afgelopen, maar wordt waarschijnlijk herhaald www.edx.org/course/library-advocacy-unshushed-university-torontox-la101x#.VMJqOC6sVn8

Data

Linked data engineering Basiscursus waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden van linked data en het semantische web, waarbij ontologieën een belangrijke rol spelen	17 oktober open.hpi.de/courses/semanticweb2016
Big data-introductie Big data bestrijkt een breed terrein. In deze cursus worden de basisconcepten van big data uitgelegd.	25 juli www.coursera.org/learn/big-data-introduction
Big data-visualisatie Visualisatie is een krachtig hulpmiddel bij de analyse van grote hoeveelheden data. Deze cursus behandelt de basisprincipes als onderdeel van een lessenreeks op het gebied van data analytics.	31 oktober www.futurelearn.com/courses/big-data-visualisation
Datamanagement Cursus over de variatie in research data, de lifecycle en de beheersaspecten die daarbij een rol spelen	18 juli www.coursera.org/learn/data-management

Innovatie en educatie

Innovation management Cursus van de Erasmus Universiteit Rotterdam waarin aan de hand van voorbeelden uit het bedrijfsleven een succesvolle inzet van innovatiestrategieën wordt behandeld	15 augustus www.coursera.org/learn/innovation-management
Designing and teaching for impact in online courses In deze cursus leren de deelnemers hoe ze een effectieve online cursus kunnen ontwerpen volgens het 'backward design process'	6 juni, maar speciaal gericht op 'self paced' aanpak www.canvas.net/browse/indiana/courses/teach-online-course
Ignite your everyday creativity In deze cursus wordt uitgegaan van het principe dat iedereen zijn eigen creatieve talent heeft en dat kan inzetten in zijn professionele en persoonlijke leven	8 augustus www.coursera.org/learn/ignite-creativity
The science of learning – what every teacher should know Cursus over de nieuwste didactische inzichten in het basis- en voortgezet onderwijs (in de Verenigde Staten K-12 wordt genoemd)	14 september www.class-central.com/mooc/5725/edx-edsci1x-the-science-of-learning-what-every-teacher-should-know

Een MOOC vinden

De meeste universiteiten bieden hun MOOCs gezamenlijk aan via speciale platforms, zoals Canvas, Edx, Futurelearn en Coursera. De zoekfunctionaliteiten op deze sites laten nog wel eens te wensen over. Op www.class-central.com zijn alle MOOCs van de belangrijkste aanbieders verzameld, maar ook op deze site kun je alleen zoeken met behulp van rubrieken.

Een MOOC volgen

De genoemde MOOCs zijn gratis en verplichten tot niets. Alleen maar rondkijken, wat materiaal bestuderen en weer stoppen is geen enkel probleem. Wie het serieus wil aanpakken, zal enige discipline moeten tonen: er zijn nu eenmaal geen momenten waarop je in de klas wordt verwacht. Daarom kan het erg stimulerend werken om een MOOC samen met een paar collega's te volgen en bijvoorbeeld eenmaal per week bij elkaar te komen om ervaringen uit te wisselen.

Open education en open access

MOOCs worden aangeboden in het kader van de zogenoemde open education, het streven om alle barrières die goed onderwijs in de weg staan te doorbreken. Daarmee lijkt het vergelijkbaar met open access dat streeft naar barrièrevrije toegang tot wetenschappelijke literatuur. In beide gevallen wordt het werk dan ook vaak onder een Creative Commons-licentie aangeboden. Toch zijn er een paar verschillen. Bij een onderzoeksartikel dat vrij beschikbaar is, is het niet de bedoeling dat de gebruiker verbeteringen aanbrengt en een nieuwe versie terugplaatst. Bij open educational resources is dat in de meeste gevallen, met verwijzing naar de originele maker, geen enkel probleem. Het tweede verschil heeft te maken met het bedoelde gebruik: wetenschappelijke artikelen zijn vanuit hun aard altijd bedoeld om zelfstandig te worden bestudeerd. Bij onderwijsmateriaal is vrijwel altijd een docent nodig die een begeleidende rol vervult.

MOOCs en de informatieprofessional

Welk beroep je ook uitoefent, de technologie en andere omgevingsfactoren zorgen ervoor dat niemand eraan ontkomt om zich verder te ontwikkelen door middel van vakliteratuur, cursussen, congressen en dus MOOCs. Zoals uit deze lijst blijkt, kunnen informatieprofessionals zich bijscholen door MOOCs te volgen. Maar ze kunnen hun klanten ook attenderen op het bestaan van het materiaal en hen wegwijs maken in het enorme aanbod, bijvoorbeeld door een portal op te zetten. Ten slotte kan de informatieprofessional bij een onderwijsinstelling een ondersteunende rol vervullen als deze instelling zelf leermateriaal onder een open licentie wil gaan aanbieden. Met name op het gebied van metadatering valt nog veel nuttig werk te verrichten. <

Peter Becker is docent bij de Haagse Hogeschool. Hij doceerde bij de opleiding IDM en heeft zich gespecialiseerd in open onderwijs en blended learning.

Truus van Dijken:

**‘Een tevreden
bibliotheekklant geeft
mij een positief gevoel’**

Truus van Dijken is auditor bij de gemeente Groningen. Vanuit die functie onderzoekt ze de bedrijfs- en ondersteunende processen van deze gemeente. Sinds eind 1992 werkt ze als vrijwilliger bij de openbare bibliotheek van Winsum, onderdeel van het netwerk van Biblionet Groningen.

☛ Eind 1991 ben ik met mijn partner naar Winsum verhuisd. Hier ontmoette ik een oud-collega die uit het dorp vertrok. Zij werkte als vrijwilliger in de bibliotheek en vroeg me of ik haar werk wilde overnemen. Omdat ik in mijn vorige woonplaats ook vrijwilligerswerk deed en ik graag wat voor de lokale gemeenschap beteken, wilde ik haar plaats wel innemen. 24 jaar geleden ging het echt heel anders. Ik moest op sollicitatiegesprek komen en grappig vond ik dat het vooral over mijn plichten ging en of ik wel beseftte dat vrijwilligerswerk niet vrijblijvend was en aan de kas komen mocht ik niet. De bibliothecaris wist dus ook niet dat ik jaren aan het loket van grote postkantoren had gewerkt, er werd toen met geen woord gerept over mijn werk- en vrijwilligerservaring. In al die tijd dat ik nu bij de bibliotheek

Vrijwilligerswerk: het nuttige met het

Naast je dagelijkse baan je in een heel andere beroepswereld onderdompelen als vrijwilliger. Het betekent niet alleen het nuttige met het aangename verenigen – iets terugdoen voor de gemeenschap –, ook is het verfrissend, blijkt uit de ervaringen van twee vrijwilligers.

Ronald de Nijs *****

Christian van der Ven:

**‘Proeven van hoe
de museumwereld
in elkaar steekt’**

In zijn dagelijkse werk houdt Christian van der Ven zich bij het Brabants Historisch Informatie Centrum vooral bezig met digitale dienstverlening. Als vrijwilliger bij Museum Slager in 's-Hertogenbosch verkent hij de museale wereld.

☛ Al vanaf mijn tienerjaren doe ik her en der vrijwilligerswerk, veel gerelateerd aan verenigingen waar ik al bij betrokken was. Ook veel vrijwilligerswerk in mijn eigen archiefwezen natuurlijk, maar dat zie ik eerder als onderdeel van het vakgeenoot en professional zijn. Sinds een jaar of twee ben ik daarnaast vrijwilliger bij Museum Slager in 's-Hertogenbosch. Dat is een klein museum in mijn stad vlak bij de Sint-Janskathedraal: acht schilders in drie generaties van één familie, de familie Slager; portretten, landschappen, stadsgezichten en bloemstillevens, van romantiek tot impressionisme. Het vrijwilligerswerk is voor mij het nuttige met het aangename

verenigen; ik vind het belangrijk om op deze manier mijn steentje bij te dragen aan een omgeving waarin het fijn wonen en werken is, maar het is ook gewoon leuk om te doen.

Dit vrijwilligerswerk ben ik mede gaan doen om van nabij te proeven van hoe de museumwereld in elkaar steekt. Op het Brabants Historisch Informatie Centrum houd ik me bovendien vooral bezig met digitale dienstverlening. Het is dan heerlijk afwisselend om op een andere plek bijvoorbeeld lekker ouderwets bezoekers rond te leiden. Inmiddels ben ik ook betrokken bij de communicatie en promotie van het museum. De website wordt weer goed bijge-

werkzaam ben, is de kern van het werk niet veranderd: de klant staat centraal. Dit betekent voor mij dat klanten professioneel geholpen worden en dat de bibliotheek er goed uitziet: opgeruimde kasten, objecten die op de juiste plaats staan en leestafels die er uitnodigend uitzien. De manier waarop we dit doen is wel veranderd door de toenemende informatisering, de maatschappelijke veranderingen, de beleidsveranderingen in het bibliotheekwezen en de bezuinigingen.

Wat me heeft verbaasd is dat er collega's waren die het vrijwilligerswerk meer als een vrijetijdsbesteding zagen dan als werk. Professionaliteit stond toen op de tweede plaats.

In de beginjaren deden de vrijwilligers allee de eenvoudige werkzaamheden; de toenmalige bibliothecaris gaf erg moeilijk

zaken uit handen. Dit is gelukkig veranderd. Nu doen vrijwilligers bijvoorbeeld voorstellen voor de collectie.

Er is een duidelijk verschil tussen het werken in de bibliotheek Winsum en bij een grote organisatie (gemeente Groningen). In mijn baan heb ik veel meer taken en grotere bevoegdheden en verantwoordelijkheden dan in mijn vrijwilligerswerk. En veel meer contacten met verschillende in- en externe partijen. Voor mij is de overeenkomst dat ik beide professioneel oppak en aanspreekbaar ben op mijn resultaten.

In al die jaren in de bibliotheekwereld heb ik de nodige kennis over het beleidsveld opgedaan en heb ik geleerd met een ander automatiseringssysteem (VUBIS) te werken. Competenties als samenwerken en resultaatgerichtheid heb ik anders ingezet in de bibliotheek.

Maar vraag je me welke lessons learned ik uit mijn vrijwilligerswerk kan toepassen bij de gemeente Groningen, dan moet ik concluderen dat het eerder andersom is. Zelfstandigheid, efficiënt werken, resultaatgerichtheid zitten in mijn genen en dit heb ik voornamelijk in mijn betaalde banen geleerd.

Plannen om te stoppen heb ik nog niet. Wat voor mij een brekpunt zou zijn, is als de vrijwilligers niet meer kunnen samenwerken met betaalde professionele krachten. Ik hoop niet dat het zover zal komen, want ik vind de combinatie van mensen en boeken nog steeds leuk. Een tevreden klant geeft mij een positief gevoel. Verder vind ik de huidige ontwikkelingen in de sector een uitdaging; de bieb midden in de samenleving. Hier wil ik graag aan bijdragen. ▶

aangename verenigen

houden, de digitale nieuwsbrief heeft een tweede leven gekregen, we zijn te vinden op Facebook, ik heb een artikel over het museum op Wikipedia gezet et cetera.

En over digitaal gesproken: wat me in de museumwereld blijft verwonderen is de vrijwel exclusieve gerichtheid op een bezoek aan het gebouw, enkele prachtige digitale uitzonderingen daargelaten. Natuurlijk is het "product", de "dienst" of "beleving" die een museum biedt moeilijk te vertalen naar het digitale domein – nog even los van hoe de financiering van musea is georganiseerd – maar het valt me als veelvuldig museumbezoeker ook op dat digitale mogelijkheden ogenschijnlijk niet echt zorgen voor een totaal andere museumbeleving of een andere manier van bezoek. Als ik dat vergelijk met de omslag die nu in het archiefwezen gaande is, van fysiek naar digitaal, dan mis ik in de regel zo'n zelfde omslag in de museumwereld. Aan de andere kant zijn de Nederlandse musea erg succesvol, dus is die omslag van analoog naar digitaal misschien helemaal niet nodig. Of misschien heeft er een omslag plaats op een vlak dat ik niet herken; ik kijk er mogelijk te veel als archivaris vanuit mijn

eigen wereldje tegenaan. Dat alleen is al een goede reden om elders vrijwilligerswerk te zoeken!

In die paar jaar bij Museum Slager heb ik veel geleerd over de kunsten in 's-Hertogenbosch, niet alleen over die ene familie Slager, maar stadsbreed. Door me te verdiepen in de geschiedenis van ons monumentale pand leer je ook weer bij over architectuur in de stad en je leert natuurlijk over het reilen en zeilen in een museum. Bovendien maakt elke samenwerking met andere mensen je weer rijker aan ervaring en inzicht. Dat neem je vanuit ieder vrijwilligerswerk mee.

Maar als je me nu vraagt wat ik er morgen op mijn eigenlijke werk concreet mee kan doen, dan blijf ik je het antwoord schuldig. De museumwereld is ook achter de schermen een boeiende wereld en ik zie me er best nog eens in werken. Maar ik ben ook weer bevestigd in het gegeven dat vooralsnog het werken met mensen in combinatie met archieven toch echt mijn hart heeft gestolen. ▶

NET VERSCHENEN

Tijdens het jubileumcongres (125 jaar) van de KVAN in Haarlem (15-17 juni) werden niet minder dan twee publicaties gepresenteerd. Op vrijdag 17 juni zagen ze officieel het licht.

Allereerst was er de presentatie van het nieuwste Jaarboek van de Stichting Archiefpublicaties. Het vijftiende jaarboek van de S@P staat onder een Vlaams-Nederlandse redactie en is getiteld *Cartografie. Visie op de kaart*. Het boek behandelt het gehele spectrum van de historische kaarten tot geo-informatie. Ook onderwerpen als dequisitie worden niet geschuwd. Cartografische producten bestaan uit meer dan alleen de bekende oude kaarten van een producent als Willem Jansz. en zijn zoon Joan Blaeu. Visualisaties van ruimtelijke gegevens worden sinds mensenheugenis om tal van redenen vervaardigd en gebruikt. Bijvoorbeeld om onbekende gebieden in kaart te brengen, ter oriëntatie op land, zee en in de lucht, om eigendom te registreren of om sociale en economische structuren in een bepaald gebied te visualiseren. Het beheren en gebruiken van cartografische collecties is het onderwerp van dit boek waaraan een twintigtal auteurs uit Nederland en Vlaanderen hebben meege- werkt. 'Cartografie. Visie op de kaart' telt 350 pagina's en is geheel in kleur gedrukt. Het boek is voor 47,50

euro te bestellen via de webshop op www.archiefpublicaties.nl. Tijdens de presentatie op het congres van het 'Atelier Digitale Onderzoeksomgeving en Dienstverlening' werd ook het eerste exemplaar van het gelijknamige Schetsboek (s@p) overhandigd aan deelnemers van het atelier. De ateliers, mede onder de vlag van Archief 2020 zijn er diverse gehouden, blijken leuke en vruchtbare speelplaatsen waar nieuwe ideeën en inzichten tot ontwikkeling komen. Het atelier 2015-2016 richtte zich op Dienstverlening en de Digitale Onderzoeksomgeving. Hoe kunnen archiefdiensten de digitale onderzoeksomgeving, in relatie tot de fysieke onderzoeksomgeving, verder ontwikkelen? En wel op zodanige wijze, dat deze onderzoeksomgeving aansluit bij de wensen van de digitale klanten en de eigenheid van de collecties? Welke hulpmiddelen zijn nodig? Wat betekent de nieuwe dienstverlening voor professionals en instellingen? Auteurs zijn Hans Berende, Karin van der Heiden, Theo Thomassen, Charles Jeurgens, Christian van der Ven en Harriet de Man. Alle congresgangers kregen een exemplaar. Het schetsboek is te downloaden op tinyurl.com/jmzjr9p.

DE FUSIE GAAT DOOR!

De ALV van de Vereniging SOD stemde op 9 juni j.l. in om het fusietraject met de KNVI en Ngi-NGN door te zetten. Dit groene licht van de leden betekent dat de voorbereidingen om de drie verenigingen samen te voegen nu ook daadwerkelijk van start kunnen.

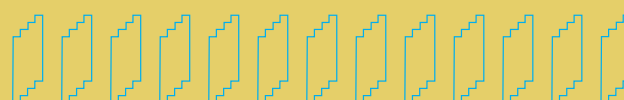
Er is gekozen om commissies in te stellen die op hun eigen thema de fusie voorbereiden. Zo zijn er commissies voor het gelijkrekken van de statuten en het huishoudelijk reglement, communicatie en huisstijl, activiteiten en het opzetten van een infrastructuur waarin alle Special Interest Groepen (SIG) een plaats kunnen krijgen. De commissie die zich met de SIGs bezighoudt kijkt bijvoorbeeld naar overlap vanuit de drie verenigingen en of er geen hiaten zijn. Om dat te kunnen bepalen kijkt de nieuwe KNVI ook naar een goede, passende en accurate definitie van het begrip informatieprofessional. Omdat de fusievereniging verdergaat onder de naam KNVI, komt de naam SOD te vervallen. En is het van belang dat onze leden zich thuis blijven voelen en zich blijven herkennen in de nieuwe opzet. De komende maanden zal de Vereniging SOD regelmatig communiceren over de voortgang van het proces en de geboekte resultaten.

10 NOVEMBER 'DO IT YOURSELF'

De Vereniging SOD neemt tijdens het gezamenlijke jaarcongres de track 'Transitie begint bij jezelf' voor haar rekening.

In de transitie van papier en uitvoerend naar digitaal en adviserend, zijn medewerkers nu zelf verantwoordelijk voor het informatiebeheer. Informatieprofessionals dienen hun gedrag en gewoontes aan te passen aan deze nieuwe werkelijkheid. In vier praktische sessies wordt getoond hoe ze in de informatiesamenleving nog een toegevoegde waarde kunnen bieden. Meer informatie is te vinden op congres.knvi.info.

DO it YOURSELF!

KNVI | Ngi-NGN | SOD JAARCONGRES

SAVE THE DATE!

10 NOVEMBER 2016

**NBC CONGRESCENTRUM
NIEUWEGEIN**

De informatieprofessional midden in een snel veranderend vakgebied, dat altijd in beweging is – dat is waar we ons dit jaar tijdens het KNVI-congres op gaan focussen.

10 november 2016 is dé dag voor alle informatieprofessionals, blok hem in je agenda! Het NBC in Nieuwegein is the place to be, dan en daar vindt het jaarcongres van KNVI, SOD en Ngi-NGN plaats: Do it Yourself!

Nieuwsgierig geworden?

Op onze website congres.knvi.info wordt het programma toegelicht. Meld je daar aan en vraag je collega's dat ook te doen!

EARLY BIRD VOORDEEL VOOR VROEGE VOGELS!

Wie zich vóór 15 september aanmeldt profiteert van een aantrekkelijke korting. Leden van de organiserende beroepsverenigingen KNVI, Ngi-NGN en SOD nemen al deel voor € 75,-!

Studenten en werkzoekenden betalen slechts € 25,-.

Niet vergeten: 10 november, NBC Nieuwegein, Jaarcongres 2016! Graag tot ziens!

Waar gaan we ons die dag mee bezighouden?

We beginnen de dag met een keynote, dan volgt een keuzeprogramma bestaande uit een tiental tracks, zoals jullie al een paar jaar van ons gewend zijn. Veel aandacht zal er zijn voor interactieve werkvormen. Ten slotte staat ook voor de afsluiting een inspirerende spreker op het programma. Natuurlijk is er veel ruimte om elkaar te ontmoeten en staat op de beursvloer een uitgebreide informatiemarkt.

Kennismaken en verdiepen

Datavisualisatie, transitie, beroepscompetenties, digitalisering bij de overheid, bewaartermijnen, informatievaardigheden, complex problem solving, cognitive computing en natuurlijk... wijzelf! Hoe kunnen we ons instellen op alles wat er nog op ons af gaat komen? Hoe dragen we eraan bij? Hoe blijven we betrokken bij ons vakgebied? Hoe geven we ons vakgebied mede vorm?

Geert-Jan van Bussel

COLUMN

Professie

Computerized Archival Science. Onder die noemer is Victoria Lemieux, associate professor in de onderzoeksgroep van Luciana Duranti bij de University of British Columbia in Vancouver, gestart met een nieuw project. Op Research Gate beschrijft Lemieux dat computers archiveringsprocessen (als waardering, ordening en beschrijving, behoud en toegankelijkheid) efficiënter kunnen maken. Ze wil computers de verwerking, analyse, opslag en behoud van archiefinformatie laten uitvoeren.

Lemieux' vooronderstelling is dat traditionele werkwijzen onvoldoende zijn om grote massa's digitale informatieobjecten te verwerken. Dat is bekend, maar er bestaat huiver voor de gevolgen (houden archivariissen werk?). Lemieux schudt die huiveringen af. Wat ze wil doen bouwt voort op Duranti's onderzoek naar digitale diplomatiek: het ontwaren van de vorm- en structuurvereisten van digitale informatieobjecten die de integriteit en authenticiteit van informatie waarborgen. Dat onderzoek heeft geleid tot allerlei criteria die door informatietechnologie kunnen worden gebruikt om geautomatiseerd betrouwbare informatieobjecten te realiseren. Lemieux zet een volgende stap. Voor de verwerking van big data is het namelijk nodig de processen die de betrouwbaarheid van informatieobjecten waarborgen (de archiveringsprocessen) door computers te laten uitvoeren.

Ik denk dat het kan. Uiteindelijk. Ik noemde in 2012 in mijn lectorale rede *Archiving should be just like an Apple* al

‘De generalistische archivaris is in een digitaal tijdperk passé’

Geert-Jan van Bussel is ondernemer en lector Digital Archiving & Compliance bij de Hogeschool van Amsterdam

‘volledig geautomatiseerde archiveringsomgevingen’ als de toekomst. Mensen zouden intuïtief met computers kunnen werken zonder zich zorgen te maken over de archivering van informatie. Die zou op de achtergrond geautomatiseerd en betrouwbaar worden uitgevoerd.

Ik besteedde in die rede ook een paragraaf aan de digitale archivaris. Ook al verlopen archiverings-

processen geautomatiseerd, dan wil dat nog niet zeggen dat er geen archivaris meer nodig is. Maar de benodigde kennis en vaardigheden voor die rol zullen wel anders zijn dan die nu geleerd worden. Ik wees op informatie- en organisatiewetenschap, informatietechnologie, compliance en (ook) informatica. Een van mijn conclusies toen was zelfs dat er zoveel verschillende kennisgebieden en vaardigheden vereist worden dat een digitale archivaris niet gauw één persoon zal zijn. De generalistische archivaris is in een digitaal tijdperk passé.

De uitgangspunten van archivalistische basiskennis zijn de onschendbaarheid van de bewijswaarde van archieven, het denken volgens het ‘records continuum’, het organische karakter van de archiefvorming, de vier dimensies van informatie en het ‘respect des fonds’. Die uitgangspunten zijn nodig om als digitale archivaris te kunnen functioneren, maar iedereen die met informatie werkt zou ze moeten onderschrijven.

Tenminste, als we willen dat informatie vindbaar, beschikbaar, waarneembaar, begrijpelijk en contextueel is. Als we willen dat informatie betrouwbaar is en blijft.

Misschien een criterium voor de certificering als informatieprofessional? <

Wilfred de Bruijn is bibliothecaris bij de Fondation Custodia in Parijs. Deze stichting beheert sinds 1947 de collectie van kunstverzamelaar Frits Lugt en houdt zich bezig met wetenschappelijk onderzoek.

Foto: Stefanie de Brouwer

WERKRITUELEN

Wilfred de Bruijn

Omschrijf in één woord je eigen manier van werken.

Ondervragend.

Wat voor mobieltje heb je? En wat voor computer?

Waarom zou ik een mobieltje nodig hebben? Op mijn bureau staat een vaste telefoon. Verder heb ik een eenvoudige HP Elite pc.

Zonder welk programma kun je niet werken?

WinIBW. Als je dat ziet, ben je meteen terug in de vroege jaren '90. Maar zonder gekheid: het is de gemeenschappelijke catalogus van het Franse universitaire bibliotheeknetwerk. Geweldig! Sinds een jaar maakt onze bibliotheek daar ook deel van uit.

Hoe ziet je werkplek eruit?

Fondation Custodia is gehuisvest in het 18de-eeuwse Hôtel Turgot. Mijn werkplek – een 'salon' – bevindt zich aan de straatzijde in het 19de-eeuwse Hôtel Lévis-Mirepoix. Krakend parket, een marmeren schouw en een geornamenteerd plafond.

Franser kan het haast niet?

Toch ook weer niet. Mensen die hier binnenkomen zeggen dat het er zo 'Nederlands' uitziet. Misschien komt dat door de moderne, Deense bureaus en de *less is more* inrichting.

Heb je een to-do-lijstje?

Ik werk met een to-do-schriftje. Aan het begin van een week schrijf ik op een nieuwe rechterpagina van een Frans schriftje gedetailleerd wat er moet gebeuren en links noteer ik wat ik heb gedaan. Niets is zo fijn dan op papier iets door te kunnen krassen.

Heb je een online agenda?

Ja, dat dan weer wel.

Wat is jouw tip om tijd te besparen?

Je moet niet alles willen.

Luister je tijdens het werk naar muziek?

Nee. Ik ben niet zo goed in multitasken.

24/7 aan het werk?

Absoluut niet.

Maken social media onderdeel uit van je werk?

We tweeten over nieuwe aanwinsten. En die tweets komen automatisch op Facebook te staan. Belangrijk, want we willen onze bibliotheek meer onder de aandacht van potentiële gebruikers brengen.

Wat lees je nu?

Het is niet echt lezen, eerder doorbladeren: *Normes de catalogage, normes fondamentales*, oftewel de normen en conventies voor het catalogiseren volgens de Franse hogepriesters uit de universitaire bibliotheekwereld.

Hoe laad je je eigen 'batterij' op?

Als mensen structureel na hun werk hun batterij moeten opladen, dan moet je je misschien afvragen of de manier op je werkt wel de juiste is.

Het beste advies dat je ooit van iemand kreeg?

Begin nou maar gewoon.

JURIDISCHE KWESTIES

Werkgeversauteursrecht op onderwijsmateriaal

Dafne Jansen (UB Utrecht) vraagt: In 2025 wil het ministerie van OCW dat al het onderwijsmateriaal in het hoger onderwijs open en online beschikbaar wordt gesteld. De bibliotheek is druk bezig met het onderzoeken van de eisen en wensen aan de infrastructuur om dat mogelijk te maken. Maar, zo vragen veel docenten zich af, hoe zit het met het eigendom van dat materiaal? Is dat wat je onder werktijd produceert automatisch van je werkgever? Ik vermoed dat een en ander contractueel wordt vastgelegd, maar meen dat er dan een focus op onderzoek wordt gelegd en niet op onderwijs.

Door: Raymond Snijders

Raymond Snijders antwoordt: Het is in het hoger onderwijs een veelvoorkomend misverstand dat er in het auteursrecht verschil bestaat tussen het maken van een werk onder werktijd of in eigen tijd. De Auteurswet doet er namelijk geen uitspraak over.

Artikel 7 Aw stelt wel dat, als een persoon in dienst is van een werkgever, deze werkgever de auteursrechtelijke is: *Indien de arbeid, in dienst van een ander verricht, bestaat in het ver-*

vaardigen van bepaalde werken van letterkunde, wetenschap of kunst, dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als de maker van die werken aangemerkt degene, in wiens dienst de werken zijn vervaardigd.

Dit zogenaamde *werkgeversauteursrecht* vormt daarmee de basis van de discussies over auteursrecht voor iedereen die werkzaam is in een hoger onderwijsinstelling. Het wetsartikel geeft namelijk nog ruimte in de interpretatie om te claimen dat als je iets in je vrije tijd gemaakt hebt, dit artikel niet van toepassing is. Of als je beweert dat het maken van een werk helemaal geen onderdeel is van jouw takenpakket.

Maar zowel de CAO Nederlandse Universiteiten als de CAO hbo zorgen voor uitsluitel. Beide CAO's bevatten artikelen (respectievelijk artikel 1.22 en artikel E-7) die duidelijk maken dat het auteursrecht op werken in de zin van de Auteurswet toekomt aan de werkgever indien het vervaardigen door de werknemer *in de uitoefening van zijn functie* is. Of wordt verricht ten behoeve van de werkgever. Het maakt hierbij dan niet meer uit of je dat onder werktijd of in je eigen tijd gemaakt hebt, alleen maar of het in het verlengde ligt van je werkzaamheden.

Kijkend naar de Auteurswet en de CAO's is het dus duidelijk dat als een docent (of onderzoeker) een werk maakt in zijn hoedanigheid als docent of onderzoeker, het auteursrecht toekomt aan de onderwijsinstelling. Dat geldt voor onderzoekspublicaties en dat geldt dus ook voor onderwijsmateriaal.

De praktijk is – natuurlijk – weerbarstiger. Bij onderzoekspublicaties worden er (contractuele) afspraken gemaakt met uitgeverij over het auteursrecht maar voor onderwijsmateriaal worden dit soort afspraken niet gemaakt met de eigen instel-

AGENDA

6 oktober ■ WIKIPEDIA IN DE OPENBARE BIBLIOTHEEK ■ Den Haag
■ www.kb.nl

13 oktober ■ GOOGELEN DOOR ARCHIEVEN ■
Studiedag ■ Den Haag ■ archieff2020.nl

10 november ■ KNVI CONGRES 2016 ■ Do it Yourself ■ Nieuwegein ■
congres.knvi.info

ling. Onderwijsmateriaal is ook nog eens extra lastig omdat docenten zelden al hun materiaal zelf fabriceren maar bijna altijd gebruik maken van artikelen, afbeeldingen en teksten van anderen. Dat is dankzij de onderwijsexceptie in de Auteurswet netjes geregeld voor het eigen onderwijs – overname van korte stukken mag zonder toestemming van de rechthebbende – maar zodra dat samengestelde onderwijsmateriaal open en online beschikbaar gesteld moet worden geldt die uitzondering niet meer. En moet voor alle overnames in het onderwijsmateriaal dat niet door de eigen medewerkers geschreven is *alsnog toestemming geregeld worden*.

Voordat al het onderwijsmateriaal in het hoger onderwijs open en online beschikbaar gesteld kan worden zullen er dus, behalve ten aanzien van de infrastructuur, ook nog de nodige auteursrechtelijke hindernissen geslecht moeten worden. <

Raymond Snijders, senior informatiebemiddelaar bij Hogeschool Windesheim

++++
++++
++++
++++

#IPLINGO

Notificatiestress

Door: Edwin Mijsbergen

Op 3 augustus schreef de redactie van *Intermediair* in het artikel 'E-mails buiten werktijd: werknemers zijn er helemaal klaar mee' onder meer het volgende: 'Dat we tegenwoordig veel meer afleidende elementen als e-mails en apps om ons heen hebben, is niets nieuws. We hebben er zelfs een woord voor: notificatiestress. Niet alleen tijdens, maar ook buiten onze werktijden worden we geacht om constant bereikbaar te zijn.'

Het gebruik van het woord 'notificatiestress' in het artikel riep vragen bij me op. Ik ken het en schreef er in 2012 zelfs over, zonder het woord in de mond te nemen. Ik had het toen over 'die irritante rode tellertjes van apps op m'n smartphone' die ik, vrij dwangmatig, het liefst weggewerkt wil zien. Met ongelezen berichten moet je namelijk

nog iets. Dat besef levert mij meer stress op dan het wegwerken van de meldingen als zodanig. Even antwoorden, updaten of lezen ervaar ik als minder verstorend dan het laten staan van zo'n melding.

Het woord blijkt helemaal niet zo gangbaar te zijn als *Intermediair* ons wil doen geloven. Laat het los op Google en je krijgt maar 175 zoekresultaten. Het woord duikt eind 2014 pas op. Zoek je het op in de krantenbank van LexisNexis, dan krijg je welgeteld één treffer, een artikel van *De Telegraaf* uit 2014, getiteld 'WhatsApp zet relatie op spel; Paniek om update met leesbevestiging'.

De vraag is of je zo'n woord, dat niet in de Van Dale staat en dat nauwelijks wordt ge-

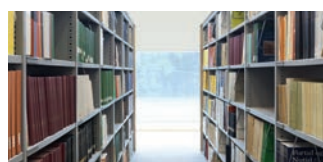
bruikt in de media, zelf wel moet gebruiken. In dit geval vind ik van wel. Ik kan er namelijk zo snel geen synoniem voor bedenken en het woord dekt de lading vrij aardig. Ondanks het feit dat het WNT stelt dat het woord notificatie 'thans weinig in gebruik is' levert dát woord honderdduizenden treffers op in Google. In veel gevallen gaat het om notificaties in relatie tot apps op je smartphone. Die worden ook vaak simpelweg 'meldingen' genoemd, of 'badges', maar zeg nu zelf: 'meldingenstress' ga je toch ook niet gebruiken? Ik niet, in ieder geval. <

Edwin Mijsbergen, redacteur van IP en freelance informatiespecialist

advertentie

Meer dan 3000 klanten gebruiken onze software wereldwijd, van academische collecties tot openbare bibliotheken!

EEN BRON VAN KENNIS

Axiell ALM is de leidende leverancier van collectie management systemen, online publicatie en mobiele oplossingen. Adlib Bibliotheek is een professioneel softwarepakket voor informatiemanagement, kennismanagement en catalogusbeheer en wordt gebruikt in bibliotheken, mediatheken, documentatiecentra, (hoger)onderwijs, gezondheidszorg, juridische instellingen en bedrijven.

Adlib Bibliotheek voldoet aan alle gangbare standaarden. Een krachtige thesaurus, koppeling met digitale media en andere externe bestanden en thesauri behoren tot de standaardfunctionaliteit. Adlib Bibliotheek kan naadloos geïntegreerd worden met onze Archief en Museum modules, tot één compleet 'cross domain' systeem. Uiteraard kunt u Adlib Bibliotheek ook uitbreiden met uitleen-, tijdschrift-, bestel- & SDI modules en online services.

AXIELL ALM Netherlands BV
Postbus 1436, 3600 BK Maarssen
Nederland

† +31 (0)346 58 68 00
ALM.sales@axiell.com
alm.axiell.com

AXIELL
ARCHIVES LIBRARIES MUSEUMS

IP

vakblad voor
informatieprofessionals

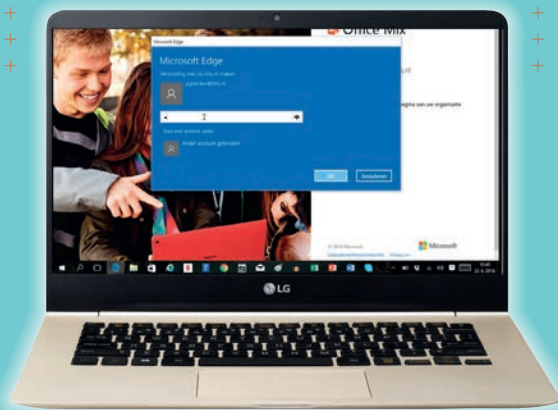
Volg ons
ook op Facebook
voor nieuws en trends

Al meer dan 3500 volgers

[www.facebook.com/
Informatieprofessional](http://www.facebook.com/Informatieprofessional)

LIFEHACKING

Een geMIXte presentatie

Office Mix is een handige plug-in voor PowerPoint waarmee eenvoudig kennisclips kunnen worden gemaakt. Ook screencasting behoort tot de mogelijkheden.

Door: Leen Liefsoens

Met Microsoft Office Mix voor PowerPoint maak je interactieve presentaties die online kunnen worden bekeken en gedeeld. Dia's, audio, video worden hierbij gecombineerd in één interactieve speler. Via mix.office.com installeer je de plug-in, waarna een nieuw Mix-tabblad wordt toegevoegd aan het lint in PowerPoint. De plug-in is gratis, maar alleen te installeren op Windows-pc's met PowerPoint-versie 2013 of nieuwer. Al is het toevoegen van audio en video aan een PowerPoint niet nieuw, wat Mix interessant maakt zijn de eenvoudige montage, de interactieve online speler en de handige gebruikstatistieken. Je kunt zelfs quizvragen en content van derden bijvoorbeeld aan materiaal van de Khan Academy, een interactief platform met leermaterialen. Verder kunnen met de Web Viewer complete internetpagina's in je presentatie worden geïmplementeerd. Kinderspel is eveneens het integreren van eigen commentaar in gesproken vorm, als schermaantekeningen of als ondertitels.

Omdat alles wat je toevoegt (video, audio, quizen, externe content, je commentaar) per dia wordt opgeslagen, zijn kleine foutjes in een

handomdraai gecorrigeerd – het is niet nodig om de presentatie in zijn geheel opnieuw op te nemen. Bovendien is voor screenrecording geen externe software nodig, aangezien die functie is geïntegreerd in de plug-in.

Is de Mix gereed, dan exporteer je de presentatie in een interactieve speler. Nu kun je als kijker naar specifieke dia's browsen, quizvragen beantwoorden en de presentatie versneld afspelen. Ook is de Mix meteen digitaal beschikbaar via mix.office.com (je kunt hierbij aangeven voor wie de presentatie zichtbaar is). De online statistieken geven antwoord op vragen als: Welke delen van je Mix worden het best bekeken? Waar haken kijkers af? Hoe worden de quizvragen gemaakt?

Kortom, met Office Mix maak je moeiteloos kennisclips, inclusief aanklikbare inhoudsopgave en content. Nieuwsgierig geworden? Collega-ip'er Peter Becker maakte een Mix over deze plug-in (zie mix.office.com/watch/160gnv4xnd9og). Het is een goede eerste kennismaking. <

Leen Liefsoens is redacteur van IP en senior informatiespecialist bij de bibliotheek van de Haagse Hogeschool

Frank Huysmans

COLUMN

Niet voor bange mensen

De uitslag van het Brexit-referendum was als een munt die tot het laatste moment nog beide kanten op kon vallen. Eén bit informatie: in/out, remain or leave. Wat een

verschil zo'n enkele bit kan maken, weten we sinds 24 juni. Het 'leave'-kamp zelf rekende niet meer op een meerderheid. Een van de voormannen, minister Gove, sliep diep toen zijn telefoon rond kwart voor vijf afging. Een opgewonden stem maakte hem duidelijk dat 'leave' had gewonnen. Hij reikte naar zijn bril, zette die op en mompelde: 'Gosh, I suppose I had better get up'.

Economen hadden voorspeld dat de Britse economie een flinke klap zou krijgen als de EU vaarwel werd gezegd. Niettemin waren veel 'leave'-stemmers verrast door de recessie die ze voor de kiezen gaan krijgen. Ook bij 'ons' Oekraïne-referendum leek het er niet echt op dat de consequenties van het associatieverdrag, met zijn 486 artikelen en 44 bijlagen, er voor de kiezers veel toe deed. Een algehele afkeer van 'de politiek' en 'de elite' gaf de doorslag. In de woorden van de Amerikaanse rockband Eels, 'I'm tired of the old shit / let the new shit begin'.

In een sterke blogpost* stelt de Engelse, in Schotland werkende bibliotheekwetenschapper Lauren Smith dat de openbare bibliotheken hun informerende taak in het referendum hebben verzaakt. De verzwakking van het bibliotheekstelsel door bezuinigingen van achtereenvolgende re-

'Britse openbare bibliotheken hebben hun informerende taak in het referendum verzaakt'

Frank Huysmans is redacteur van IP, bijzonder hoogleraar bibliotheekwetenschap aan de UvA en zelfstandig onderzoeker en adviseur

geringen is daar volgens haar mede debet aan. Dit mag echter niet als excuus dienen. Bibliothecarissen moeten niet wachten tot mensen een folder komen halen, maar actief bevorderen dat mensen zich zorgvuldig (leren) informeren.

Een wijze les, ook voor Nederland. Tijdens 'ons' Oekraïne-referendum haalden de bibliotheken van Eindhoven en Rotterdam het nieuws. Ze

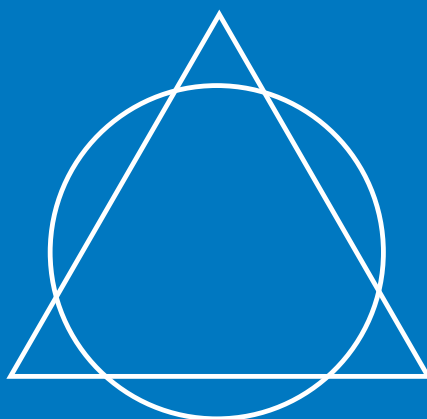
hadden besloten geen ruimte te geven aan bijeenkomsten van voorstanders van een nee-stem. Beide bibliotheken beriepen zich op hun neutrale positie. Nu is neutraliteit voor een openbaar instituut op zichzelf te prijzen. In het geval van een openbaar informatie-instituut heeft het echter een onwenselijk effect. Mensen kunnen er dan niet terecht om zich te informeren op een moment dat ze die informatie echt nodig hebben.

Niet neutraliteit, maar *evenwichtigheid* is wat openbare bibliotheken moeten uitstralen. Een podium geven aan alle stemmen in het debat. Mocht er een Nexit-referendum komen, dan moeten we erop kunnen vertrouwen dat burgers bij de bieb terecht kunnen om te horen wat de consequenties van hun stem kunnen zijn. Dat ze uit de vaak eenzijdige informatievoorziening van voor- en tegenstanders voor zichzelf het complete plaatje kunnen destilleren. Het is geen eenvoudige opgave. Er komt geheid gedoe en gedonder van, met boze en ruziënde mensen. Maar het moet nu eenmaal schuren en knetteren in een democratisch debat. En bibliothecarissen zijn is, als de democratie, niet voor bange mensen.

* Zie tinyurl.com/jwrgk6

KBenP Talent gaat graag een dienstverband aan met gepassioneerde informatieadviseurs

opleiding

professionaliteit

ondernemerschap

KBenP Talent, onderdeel van de KBenP-groep, helpt bedrijven en organisaties snel en doeltreffend met informatie te werken. Bij elke informatiebehoefte zoeken wij de beste pragmatische oplossing vanuit de inhoud van ons vak. Opdrachtgevers van KBenP Talent zijn organisaties en instellingen uit heel Nederland en uit diverse branches waaronder (semi-)overheid, financiële en zakelijke dienstverlening, de zorgsector en de culturele erfgoedsector.

Contact

Ben jij geïnteresseerd in een gevarieerde loopbaan en is bovenstaande voor jou van toepassing en spreekt het jou aan? Neem dan contact op met Naomi Fecunda.

Recruitment KBenP Talent

06-43363426 / naomi.fecunda@kbenp.nl